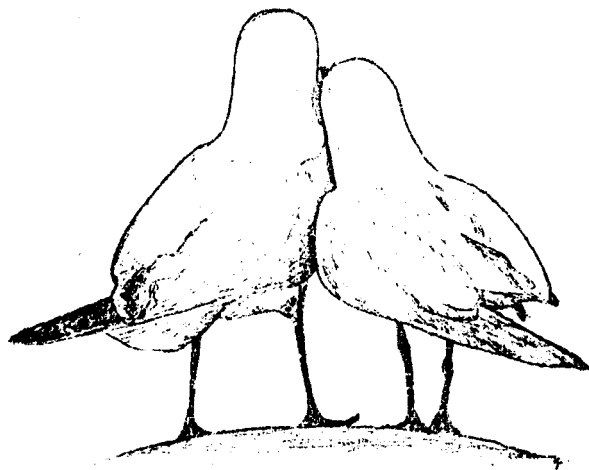


CSALÁDNAPOK, 1996

Megállunk, elidőzünk együtt..., örömforrássá válunk!

P. Tilmann Beller
előadásai



ÓBUDAVÁR

Megállunk, elidőzünk együtt..., örömforrássá válunk!

P. Tilmann Beller előadásai
Családnapok, 1996



Magyar Schönstatt-családok
Óbudavár, 1996

Magyar Schönstatt-családok
8272 Óbudavár, Fő u. 14..
www.schoenstatt.hu

Nyomdai előkészítés: Palásthy Bt. • www.PalasthyBt.hu

Az idők jelei

Isten szól hozzánk. Az idők jelei által szól hozzánk. De az Ő hangja halk. Figyelmen kívül hagyhatjuk, elengedhetjük a fülünk mellett az Ő szavát. Az idők jelei által szól hozzánk. Beszél hozzánk azáltal, ami a népünket mozgatja.

A népünkben egy nagy változást éltünk meg. A kommunista rendszer összeomlott. Ez a kommunista rendszer megbénított bennünket. Nagyon sok kezdeményezést akadályozott meg. Gazdaságilag nem vállalkozhattunk semmire. Idővel kis vállalkozásokat engedtek meg. De a tulajdonképpeni vállalkozó erő nem bontakozott ki. Az állam gondoskodott mindenről. Ez hosszú távon elfárasztott bennünket. Legyengített bennünket. Azok az emberek voltak érdekesek, akik megegyeztek a rendszerrel. Akik alkalmazkodtak a rendszerhez, és nem olyanok, akik saját maguk akartak valamire vállalkozni. Mi, magyarok, olyanok voltunk, mint az olyan ember, aki fél éve ágyban fekszik. Egy egészséges ember, ha fél éve ágyban fekszik, majd fölkel, akkor nem tud menni. Az izmai visszafejlődtek. Szédül és összeesik. Így jártunk mi is. Azért, mert évtizedeken keresztül megakadályozták a kezdeményezéseinket. Így történt az Egyházzal is. Nála is csak kevés kezdeményezés volt lehetséges. Az Egyház csak a templomban hirdethette az evangéliumot. Az is az állam ellenőrzése mellett történt. Veszélyes volt, ha valaki valami mást akart csinálni. Sok saját kezdeményezés halt el. Ez összességében elfárasztotta népünket. Ez most megváltozik. Egy új jövő felé megyünk. Ezt a jövőt a mi saját kezdeményezésünk határozza meg. De pillanatnyilag még másképp néz ki.

Nagy nyugtalanság van a népünkben. A nagy csoda még nem következett be. Sokan a magyarok közül úgy gondolták, hogyha megszűnik a kommunizmus, akkor valami egészen új kezdődik. Igen, valami új kezdődött, de másképp történtek a dolgok, mint azt mi gondoltuk. A kommunizmus ideje alatt a gondolkodás teljesen az anyagiakra összpontosult. Ez vicc volt, mert éppen a kommunizmus nem teljesített gazdaságilag megfelelően. De mindig gazdasági dolgokról volt szó. Az emberek egészen a gazdasági dolgokra állították be. Látták, hogy nyugaton az emberek milyen jómódúak. Megélték ezt a nyugatról jövő látogatóknál. Megélték azt, hogy mi mindenük volt az embereknek nyugaton. Azt akarták, hogy önekik is ilyen jól menjen a dol-

guk. A nagy nyugati cégek fölfedezték Magyarországot, mint piaci lehetőséget. Élesztették az emberekben az ő termékeik iránt az igényt. Ez egy nagyon fontos folyamat.

Az embereknek nyugaton több pénzük van annál, mint amennyire szükségük van ahhoz, hogy a szükségleteiket kielégítsék. Szükségletek a lakás, ruházkodás, étkezés. Csak egy részébe kerül annak, mint amit meg tudnak keresni. Többet keresnek, mint amire szükségük van. Harc folyik ezért a többletért. Sok cég van, amely gyártja a termékeket, amire nincs igazán szükség. Arról van szó, hogy megszerezzék ezt a fölösleges szabad pénzt. Ez úgy történik, hogy az emberekkel megértetik, hogy nekik bizony, hogy szükségük van ezekre a dolgokra. Úgy nevezik, hogy föléleszteni a szükségletet. Ez egy sajátos folyamat. Itt van valaki, akinek valamire nem volt szüksége eddig, és most azt hiszi, hogy szüksége van rá. Ez röviddel a változások után volt. Néhány fiatalal voltam együtt. Mondtam nekik, hogy ismerjük mindnyájan a pulóvert, amin a kis krokodil van. És ismerték. Én azt kérdeztem, hogy szeretnék-e, ha lenne ilyen pulóverük. Azt mondták, hogy igen. Azt kérdeztem: Miért? Nem tudták. Megadtam nekik a választ. Mert van egy csapat, néhány férfi és nő. Ők a következőt mondták: A fiatal magyaroknak van pénzük és ezt szeretnénk megszerezni, oly módon, hogy eladjuk nekik a pulóvereinket. Tehát gondoskodnunk kell arról, hogy ők akarják ezeket a pulóvereket, és Önök most akarják. Ezek a kívánságaik tehát irányítottak. Kívülről irányították, anélkül, hogy Önök ezt észrevették volna.

A kommunista rendszer nemcsak helytelen, hamis rendszer volt, a módszereik is buták voltak, és nagyon hanyag, rendetlen volt. Ezért az emberek ezeket a módszereket átlátták. Belsőleg tartották a távolságot tőle. A szabadságnak ez az időszaka megszűnt, vége. Ha nyugaton manipulálták az embereket, akkor az finomabban történt. Gondoskodnak arról, hogy az emberek azt akarják, amit ők – az irányítók – akarnak. Az emberek akarását szabályozzák. Nem a cselekvésüket. Az emberek vágyait kormányozzák. Így az egész magyar népet útnak indították. A boldogság országába indították őket útnak. És a magyarok fölkerekedtek és boldogok akartak lenni. Még úton is vannak. Még mindig boldogok akartak lenni. De ez az ország nem jön. Nem érik el ezt az országot, mert nincs pénzük. Most nyugtalanok lesznek az emberek. Nyugtalanok lesznek, mert még nincs itt a boldogságuk. A kommunista időben a magyaroknak sok mindenük nem volt. Televízióban látták, hogy vannak bizonyos dolgok, amik nyugaton viszont vannak. A nyugatról jövő vendégeknél is látták, hogy nekik vannak dolgaik, nekik meg nincsenek. De nem voltak olyan nyugtalanok, mint ma. Tudták, hogy mi ezt nem érhetjük

el. Ma azzal a gondolattal élnek, hogy tulajdonképpen mi is szert tehetünk ezekre a dolgokra, és nyugtalanok, mert mégsem tudják megszerezni. Néha még a saját maguk fölötti uralmat is elveszítik. Azaz butaságokat csinálnak.

Mit csináljunk? Megállunk. A váltás után útra keltünk a nagy boldogság országába. Azt hittük, hogy azzal, hogy sok mindent tudunk vásárolni, ezzel jön a boldogság. A Paradicsom, amit a kommunisták ígértek, nem jött el, és az a Paradicsom, amit a nyugati, fogyasztói társadalom ígért, szintén nem jött el. Azt magunknak kell létrehoznunk. Nem várakozunk rá, hanem megállunk. Nem futunk a tegnapi álmok után, hanem megállunk és fölfedezzük az öröm forrását.

Hol van számunkra az öröm forrása? Ez a másik ember. Pontosítjuk. A férjünk, illetve a feleségünk. Megállunk és elidőzünk együtt. Ez egy nagyon gyakorlatias dolog. Álljanak meg egyszer és üljenek le a házastársukkal a díványra. Fogják meg egymás kezét és szakítsanak időt egymás számára. Időzzenek el egyszerűen egymásnál. Akkor mondják egész csöndben, magukban, hogy van valaki, aki itt van értem. Mondják meg ezt a társuknak. Mondják a feleségüknek, hogy örülök, hogy te vagy. Fontos vagy számomra. Ha az Ön férje ezt mondja, akkor ne válaszoljanak hamar rá, hanem kóstolják meg, ízleljék meg a szavait. Hagyják, hogy ezek a szavak beszívárognak a lelkükbe. Akkor mondják, hogy én is örülök annak, hogy te vagy, az enyém vagy. Nincs szükségünk sok dologra, mert mi vagyunk egymásnak. Értékesek vagyunk egymás számára. Ez a sajátosságunk nekünk, embereknek, hogy szeretnénk, hogy elfogadjanak bennünket. Ez onnan jön, hogy emberi létünknek az az értelme, hogy Isten elfogad bennünket. Isten olyanak teremtett, hogy akkor vagyunk csak boldogok, ha találkozunk Vele. A mennyországban akkor aztán meglátjuk Őt. Akkor vége a vadászatnak. És a mi Istenünk ránk néz és azt mondja: Gyere, elidőzünk együtt, és ez az elidőzés egy örökkévalóságon át tart. Ha elidőzünk a házastársunknál, akkor a mennyország mását éljük meg. Otthon vagyunk. Az otthon az a hely, ahol elidőzünk egymásnál. Oda újra és újra visszatérünk, hogy kipihenjük magunkat. Egymásnál pihenjük ki magunkat. A II. világháborúban volt egy dal: A világ minden útja hozzád hazavezet és eljön majd a nap, amikor kipihenem magam nálad. Hogyha egymásnál elidőzünk, az azt is jelentheti, hogy kipihenjük magunkat egymásnál.

Odatesszük, odavisszük magunkat a másikhoz és rábízunk magunkat. Ha bizalmunk van a másik iránt, az jót tesz neki. Olyan, mint az életnek egy áramlása, mely a másiktól indul ki és hozzánk áramlik. Az életnek ez az áramlása erőt ad nekünk. Fölfedezzük, hogy a társunk iránti szeretetünk ér-

telmet ad az életünknek. Bizonyos nyugalom tölti el az életünket. Olyan emberekké válunk, akik megérkeztek. Akik megtalálták az otthonukat, és akik mások számára az öröm forrásává lesznek. Az öröm forrásává válunk mások számára, mert nem foglalkozunk folyton magunkkal. Valaki, aki nem foglalkozik állandóan saját magával, boldoggá tud tenni másokat. Aki állandóan saját magával foglalkozik, annak nincsen mások számára ereje.

A magyarok ma úton vannak a nagy boldogság felé. Ez a nagy boldogság nem következett be, ezért nyugtalanokká váltak. Mi egyszerűen megállunk és felfedezzük, hogy a boldogság forrása egész közel van.

Van még a boldogságnak egy másik forrása is. Nemcsak a házastársunk van itt, hanem a gyerekeink is. Itt is ugyanaz a folyamat van. Megállunk, a gyermekünkhöz fordulunk és elidőzünk egymásnál. Egy gyereknél nem szükséges, hogy sokáig ülünk mellette a díványon. Fontos az, hogy hozzáforduljunk. Gyakran zavar bennünket, például, ha dolgozunk, valami fontos dolgunk van, és zavar a szívünk nyugtalansága. Tehát nyugtalan a szívünk és valami dolog, cél foglalkoztatja. Elgondolkozunk azon, hogy hogyan tudnánk megoldani ezt vagy azt a problémát. Elégedetlenek vagyunk. Akkor jön a gyerekünk, mikor olyan „szép” gondot okoztunk saját magunknak, és jön a gyerekünk. Ez Isten ajándéka. Megállunk, nem futunk a gondjaink után tovább, nem hagyjuk, hogy a munkánk fölszívjon bennünket. Megállunk, odafordulunk a gyerekünkhöz, szemébe nézünk és megszólítjuk őt. Utána azt mondjuk neki: Örülök, hogy te vagy. Vagy föl vesszük a gyereket. Elidőzünk egy kicsit a gyermekünk iránti szeretetben. Ennek nem kell az örökkévalóságig tartania. Fontos folyamat, hogy megállunk és a másik személyéhez odafordulunk. Ez a mi módszerünk. Megállunk és odafordulunk a másikhöz. Ilyen együttlét a házastársunkkal, a gyerekünkkel mintegy ki van véve az időből. Ha a gyerekem szemébe nézek és azt mondom neki: „Te, kincsem”, akkor ez a folyamat olyan, mintha kiszakítottuk volna az időből. Nem mondhatom a társamnak, hogy gyere, leülünk a díványra és hét másodpercig egymás szemébe nézünk. Ez nem megy. Érdekes. Abban a pillanatban, amikor ilyesmit csinálunk, akkor azt mondjuk: Gyere. Egymáshoz fordulunk, akkor megszűnik az idő. Megáll az idő, és kezdődik a szeretet.

Ezt a kapcsolatot kereshetjük a Szűzanyával is, ha van háziszentélyünk. Ezt egyedül is megtehetjük, ezt kettesben is csinálhatjuk és a gyerekeinkkel együtt is. Újra meg újra odamehetünk magunkban a Szűzanyához. Ehhez nem kell nagyon sok idő. Fontos az, hogy megálljunk, és hogy ebben a csendben odafordulunk a Szűzanyához. Átéltük, hogy Ő is odafordul hozzánk. Ezt egy beszélgetés alatt is megtehetjük. Erre mindig van időnk. A

folyamat, az a lényeg. Egy pillanatra kilépünk abból a mozgásfolyamatból, amiben vagyunk. Keressük a személyt, a másikat és elidőzünk nála. Lehet, hogy ezt meg is nevezzük. Azt mondjuk a Szűzanyának: Te. Megszólítjuk. Csak ezt, Te. És azt halljuk, hallgatjuk, hogy Ő is szól hozzánk. És Ő is megszólít bennünket: „Te”, és ez elég. Ebben a Te-ben, a személyes találkozásban elidőzünk néhány másodpercig, és érezzük, hogy megérkeztünk. Hogyha a házastársunknak mondjuk azt, hogy Te, ha megállunk és megszólítjuk egymást, hogy Te, akkor valami isteni van köztünk. A házasság szentség. Ha szeretetben egymásnak ajándékozunk magunkat, ha azt mondjuk egymásnak, most egészen itt vagyok a számodra, akkor Isten van közöttünk. Ez arra is áll, amikor kipihenjük magunkat egymásnál. Isten velünk van, köztünk van, hogyha megöleljük egymást, illetve egészen egymásnak ajándékozunk magunkat a házastársi ölelésben. Megállunk, egymáshoz fordulunk, elidőzünk egymásnál és az öröm forrásává válunk. Mert az egymással átélt örömet tovább adjuk.

Mit teszünk a fáradtság ellen?

Ma nagyon sokan túlhajszoztak, túl fáradtak. Azért túl fáradtak, mert túl keveset alszanak. De ez nem minden. Túl fáradtak, mert nagyon sokat kell dolgozniuk. Sokan vannak, akiknek többféle munkájuk is van. Ez nem minden. Van egy olyan fáradtság is, ami kellemes és egészséges, és van olyan fáradtság is, ami beteg és beteggé tesz. Aki egészséges módon fáradt és van negyed órája, ledől és alszik. De aki betegesen fáradt, az nem tud aludni. A fáradtságnak egy egészséges módját egyszer egy repülőgépen éltem meg. Négy ülés volt egymás mellett és csak ketten voltunk a négy ülésen. Egyszerűen megegyeztünk, hogy ki fekszik fönt és ki lent. Én lefeküdtem a padlóra, társam az ülésekre és jót aludtunk. Ha egészséges módon fáradt az ember, akkor tud aludni. Egy repülőgépnek a padlóján is.

Van egy olyan fáradtság, amely rombolja az embert. Ez feszültségből származó fáradtság. Mindig feszülten vár valamire az ember. Ez a feszültség nem szűnik meg soha. Oda van feszítve az ember egy feladatra, amit meg kell oldania. Oda van feszítve egy eseményre, amire vár. Sohasem oldott. Nem inkább és nem kevésbé, mint saját maga. Mindig egy dologra irányul, feszül. Ma nagyon sok ember túl fáradt. Fáradtak, mert nem következett be, amit ők nagyon szerettek volna. Az erőik elhasználódtak. A nagy dolog, amire vártak, nem következett be. A szívükben, a szívükkel fáradtak. A munkaerejük elfáradt. Nincs már reményük. A fáradt szót átvitt értelemben is használjuk. Belefárad a dologba az ember. Ilyen értelemben fáradt valaki, ha a lelkiereje elfogyott. Nagyon könnyen előfordulhat, ha valaki nem pihen ki magát. Az ember a saját belső nyugtalanságát is élvezheti. Sok embernek olyan életérzése van, mint egy tragikus hősnak. Olyan életérzése van, mint egy hajónak, amely lassan elsüllyed. Az elveszésnek ez a hangulata úgy hat, mint a kábítószer. Ezt élvezheti az ember, és ez nagyon veszélyen, mert rombolja a személyiségünket.

A házasságban is elfáradhat az ember. Az az érzése lehet, hogy nem következett be a nagy boldogság. A férjem már nem fog megváltozni. Mintegy elfárad az ember a szeretetben. Ezt a tragikus helyzetet lehet élvezni. Mint egy görög dráma tragikus hőse, hősnője éljük meg magunkat. Olyan valakivel, aki az önsajnálattal ezen útján jár, és aki élvezi ezt az önsajnálatot, nem lehet a helyzetéről beszélni. Nagyon gyorsan megsértődik, ha azt mondjuk,

hogy tehetsz valamit, hogy a helyzeted megváltozzon. Hanem az ilyen valaki panaszkodni szeret. És szeretné a saját panaszát élvezni.

Van egy szellemi fáradtság. Az akarásba fárad el az ember. Nem tud akar-
ni. Mit csináljunk, ha fáradtak vagyunk? Megállunk. Gondoskodunk arról,
hogy ki tudjuk magunkat pihenni. Ez egy egész kis folyamat, megállunk.
Abbahagyjuk egy pillanatra a nekifeszülést a feladatra. Ezt csak úgy tud-
juk megtenni, ha valaki kitölt bennünket. Ha bensőleg mindig nekifeszülünk
valaminek, ha mindig egy munkát hajtunk, ha mindig valamilyen gond haj-
szol bennünket vagy az önsajnálattunk kitölt bennünket, akkor nagyon nehéz
pihenő helyzetbe kerülni. A fáradtságunknak beteges vonásai vannak. Aki
egészséges módon fáradt, hamar felüdül, ha aludt. Néhány óra elég, hogy
valaki jól kipihenje magát.

Ilyenkor egy beteg fáradozásáról beszélünk, ami egy kimerültség. Na-
gyon fontos, hogy kikapcsoljunk. Hogy valaki kitöltsön minket. Kell valaki-
nek jönni, aki kitölti azt a helyet, amivel eddig foglalkoztunk. Ha csak annyit
mondok, hogy most nyugodt akarok lenni, akkor jönnek újra a régi gondola-
tok. Ez azt jelenti, hogy nem tudtunk megállni. A gondok tovább hajszolnak
bennünket. A kívánságok tovább hajszolnak bennünket. A felelősség hajszol
bennünket tovább. A lelkünk szenvedése hajszol tovább. Csak úgy tudunk
megállni, ha van itt valaki, akire nézhetünk. Ez annak a módszere, ahogy a
fáradtságon úrrá tudunk lenni.

A beteg fáradtságon hogyan lehet úrrá lenni? Azt mondjuk a házastár-
sunknak, hogy gyere, most szükségem van rád. Fontos dolgról van szó.
Akkor kikapcsolunk. Megállunk és egymásra nézünk. Egymásnál maradunk,
elidőzünk egymásnál. A másikkal való találkozás erőt ad nekünk. Kipihen-
jük magunkat egymásnál. Ezt egy perc alatt is meg lehet csinálni. Egy perc
egy örökkévalóság is lehet. De az is szép, ha egymással alszunk. Ez nagyon
jó szokás, hogy a házastársak egymással alszanak. Csak fontos, hogy tényleg
egymással aludjanak. Ez elsősorban egy lelki folyamat. Azt mondjuk, hogy
megállunk és elidőzünk együtt. Ez egy egész éjszaka hosszan történik. Ha
sikerül a jövő évben elérni, hogy igazán együtt alszanak a házaspárok, hogy
együtt elidőznek, ez nagyon jó dolog. Ha gyakorlatilag egymásnál kipihen-
jük magunkat. Azt mondjuk, hogy kipihenjük magunkat egymásnál. Akkor
itt egy beszéd is létrejön. Megkérdezem a társamat, hogy kipihenhetem ma-
gam nálad? Tréfásan mondom most, és a társam azt mondja: Azt nem szabad,
én is fáradt vagyok. Ha a társam azt kérdezi, hogy kipihenhetem magam
nálad, akkor érzem, hogy szükség van rám, hogy nem tekeredhetem ösz-
sze, mint egy macska, egyszerűen, hanem a társamhoz kell fordulnom. Azt

mondom: Igen, gyere édesem. Ez fontos. Fontos, hogyha egymással alszunk, hogy egymáshoz forduljunk, hogy itt vagyunk egymás számára. Akkor magasabb minőségű lesz az alvásunk. Azaz megállunk, félreteresszük mindazt, ami lefoglal bennünket. Egymáshoz fordulunk s kipihenjük magunkat egymásnál és más minőségűvé válik az alvásunk.

Még egy komoly kérdés marad. Ki tudom-e pihenni magam egy olyan társnál, akivel problémáim vannak? Onnan jön az én problémám, nehézségem, hogy a házasságunk már nem olyan szép. Tulajdonképpen pszichológushoz kellene mennünk, vagy házassági tanácsadásra. Itt van egy nagyon szép gondolat. Az, ami a mi programunk, az a gyógyítás, gyógyulásnak is a programja. Persze lehet sok problémáról beszélni. Néha kevesebb lesz ezáltal a probléma. De előfordulhat, hogy inkább megszorodnak a problémák. Megfigyelhetek embereket, akik már tíz éve az egyik helyről a másikra futnak a problémáikkal és végtelen beszélgetéseik vannak, és még mindig nem egészségesek. Talán próbáljuk meg egyszer a következőképpen. Megállunk, egymáshoz fordulunk és elidőzünk egymásnál. Félretoljuk a gondjainkat és keressük a másikat, az ő személyét, és hiszünk a szeretetünk erejében. Nagyon sok nehézség van ott, amikor valaki saját maga körül kering. Amikor saját magunk körül keringünk, akkor órák hosszat beszélhetünk valakivel vagy a társunkkal. Ha magunk körül keringünk, nem tudunk egymásra találni. Aki saját maga körül kering, az úgy van, mint egy ringlispílen. Aki a ringlispílen kering, az nem találhat kifelé egy szilárd pontra, kapcsolatra. Egyszerűen azt mondjuk, hogy megállunk, egymásra nézünk, egymáshoz fordulunk és elidőzünk egymásnál. Kipihenjük magunkat egymásnál.

Számunkra, modern emberek számára a regeneráció kérdése, a felüdülés kérdése egy nagyon fontos kérdés. Mindig nekifeszülünk valaminek. Egy élvezetre vadászunk, egy új élményt hajszolunk. Gazdasági problémáink vannak. Soha sincs elég pénzünk, mert a szomszédainknak mindig többjük van, mint amit mi meg tudunk venni. Mindig mozgásban vagyunk. Ezért mindig úgy élünk, hogy túlfeszítjük az erőinket. Sokan, akik úgy néznek ki, mint ha lusták lennének, nem lusták, hanem bénultak. Lebénulnak azáltal, hogy mindig túlfeszítik az erőiket. Ez a gyerekeinkre is áll. Ha egy gyerek naponta néhány órát televíziózik, ez túlterheli az ő szellemi energiáját. Ezt nem tudja feldolgozni, és mintegy bénán ül az iskolai füzete előtt. Mi felfedeztük a felüdülésnek egy útját. Megállunk, elidőzünk együtt. Ez az együttlét rövid időszaka lehet. Mikor kezünket egymás vállára fektetjük, mikor egymásra nézünk, amikor megöleljük egymást. Vagy egy rövid idő, amikor egymás mellett ülünk. Azt mondjuk, hogy kipihenem magam nálad. Lehet ez egy

hosszabb idő is. Megállunk, elidőzünk együtt. Ez lehet egy kirándulás, amit megteszünk együtt, vagy az is lehet, hogy egymással alszunk.

Itt egy nagy nevelési feladat van. Ez egy munka. Az a feladatunk, hogy egy szilárd szokást hozzunk létre. Olyan szokást, mely annak az útja, hogy hogyan pihenjük ki magunkat. Kentenich atya egy papoknak tartott lelkigyakorlaton azt mondta, hogy mindenkinek meg kell találnia annak a módját, hogy hogyan tud felüldülni. Sok példát sorolt fel. A végén azt fűzi hozzá: Én leülök egy negyed órácskára a tabernákulum elé. Ez az a folyamat, amelyről most beszélünk. Megállni, elidőzni együtt. Itt Jézussal időzött el. Így pihente ki magát. Számunkra azt jelenti, amikor a társunkkal együtt vagyunk, elidőzünk, akkor kipihenjük magunkat.

Ha sok pénzünk lenne, sok milliárd forintunk, akkor egy nagy akciót indítanánk. Terveznénk nagy-nagy plakátoknak egész sorát. A felírás a plakátokon az lenne: Megállni és elidőzni együtt. A képeket ki lehet keresni. A képen egy menedzser, aki teljesen kiván, ott van az irodájában. Egy másik képen látjuk a menedzsert a telefontól, a vonal másik végén a felesége és mint a ketten mosolyognak. Fáradt? Megállni, elidőzni. Egy túl fáradt háziasszony. És látjuk ugyanazt az asszonyt, ahogy a gyermekét fogja. Megállni, elidőzni. Egy perc elég. Egy plakátakció egész Magyarországon. Megállunk, elidőzünk együtt. Egy kicsit tréfásan. Amikor ismerős az egész Magyarországon. Munkatársakat látunk egy irodában, semmit sem csinálnak. Amikor a főnök bejön, kérdezi: Mit csinálnak? Megállunk, elidőzünk együtt. Milyen áldás lenne, ha a népünk ezt a programot megtanulná. Egy képeslapot nyomtatnánk: Megállunk, elidőzünk együtt. A németek csináltak ilyet. A jelmondatunkban megvan a válasz. Válasz a kimerültségre, ami nagyon sok embert érint.

Akik beleszerettek betegségükbe

Kérdezték, hogy mit lehet csinálni azokkal az emberekkel, akik beleszerettek a betegségükbe. Akik szívesen panaszkodnak és akiknek senki se tud segíteni. Először is le kell szögezni, hogy mi a helyzet. A helyzet olyan, mint egy játék. A játéknak ez a neve: Próbáld meg, tudsz-e segíteni. Előad egy problémát és a jelenlévő másik megpróbál segíteni. Annak, akik ezt a játékot játszani akarja, minden jó tanács egy válasz. Az első megpróbálja. Azt mondja: Nem tudnád ezt megpróbálni? A játékos azt mondja: Igen, de... És akkor megpróbálja a következő. Ő is azt kapja válaszul: Igen, de. Az embereknek egy egész köre megpróbál segíteni neki, és mindenki vesztt és a játékos nyert. Ebben a következő a fontos: lehet, hogy valóban egy probléma van elrejtve és ezt nem kell megtalálni, hanem a valódi problémával összekötődik a kívánság, hogy az embereknek fontossá váljunk és a középpontba álljunk, a gondoskodás tárgyává legyünk. Ez a probléma. Az egyik oldalon valódi gondoskodás áll, és a másik oldalon valaki, aki ezzel játszik. Ezt mindannyian megtesszük egy kicsit. Egy nagyon nehéz munkából hazajövünk és a feleségünk azt mondja: Nehéz volt? Amikor mondjuk neki: Igen. Úgy mondjuk, hogy egy kicsit még nehezebbnek tűnjön, mint amilyen valójában volt. Vagy hogyha fáj valamink és a férjünk kérdezi: Fáj? Éreztetjük vele, hogy ez igazán fáj. Talán egy kicsit túlzunk is, mert jól esik, hogy vigasztal a férjünk. És ez normális, ez nem baj. Ez a tényhelyzet. És mit kell tenni? Ha valaki igazán játszik, akkor ő nem akar segítséget kapni. Neki az a legnagyobb problémája, ha többet nem lenne beteg. A pszichológusoknál ez a legkomolyabb eset. Az emberek jönnek lelki betegségeikkel és játszani akarnak, és nem akarnak meggyógyulni. Azt akarják, hogy kezeljék őket. Ezt élvezik. Hetente egy órára ők a világ közepe. És nem akarnak egészségesek lenni. Ha valaki azt mondja nekik, hogy nem akarnak egészségesek lenni, akkor szenvednek, mert valaki ismét igazságtalan volt hozzájuk. A pszichológusoknak ez nem rossz. Hogyha egy jó pszichológusról van szó, egy idő után befejezi a kezelést. Ilyen módon nem lehet ezeknek az embereknek segíteni, mert akkor mennek a kollégához.

Tehát azt kérdezte, mit lehet tenni. Össze kell ütközni. Tehát, ha valaki azt mondja: Annyira fáj a fejem, ezt válaszolom: Nekem is fáj a fejem, ez normális. Ha azt mondja: Milyen nehéz problémám van a házastársammal,

azt mondom: Nekünk állandóan problémáink vannak, ez teszi széppé a szeretetet. Ha ilyen beteggel van dolgunk, aki beleszeretett a betegségébe, akkor úgy veszem a betegséget, mint valami normális dolgot, és nem megyek bele a játékba. Kérdezi: Mit lehet akkor tenni? Neki nem mondjuk, hogy ezt tedd vagy azt. Ezt mindenkinek magának kell kitalálni. Ezért van értelme az embernek. Egy kicsit gorombák is lehetünk. Vagyis a beteget, mint egy egészségeset kezeljük. A beteg önmaga körül kering és mi azt mondjuk, nem mondjuk, csak gondoljuk: Barátom, állj meg, időzz el velünk. Mi nem játszunk vele ezt a körhintát, hanem megállítjuk. És ha akar, együtt lehet velünk. Ezt felajánljuk. Egy találkozást felajánlunk neki. Ha nem akarja elfogadni, akkor hagyjuk, hogy ezt a keringést megállítsuk, néha össze kell ütköznünk. Ha valaki nem kész az ilyen találkozásra, megállni és elidőzni velünk, akkor nem lehet rajta segíteni.

A vásárlás élményéről

A népünkben megnyilvánuló nyugtalanságnak van egy további oka is. Ez az ok az a varázslat, az a megragadás, ami az anyagi javakból árad, és ami azokból az élményekből árad, melyek kapcsolódnak ezeknek a javaknak a birtoklásához. Szép, hogyha az embernek van valamije. Szép, hogyha kapunk valamit. De nemcsak az az élmény van, hogy van az embernek valamije, pl. autója, videókészüléke. Vannak dolgaink és használjuk őket. Ez jó, de van egy sajátos lelki folyamat, ami akkor keletkezik, amikor valaminek a birtokába jutunk, megszerzünk valamit. Ez egy külön élmény. A megvásárlás élményéről beszélünk. Ez nagyon érdekes dolog. Vannak emberek, akik olyan dolgokat vásárolnak meg, amelyekre nincs is szükségük. Azért csinálják, mert szép valamit vásárolni. Egy saját élmény ez, amely akkor jön létre, amikor valamit megszerzek magamnak. A televíziónál egy hasonlót figyelhetünk meg. Nagyon rövid, egymás után következő élményeink vannak. Nagyon különböző élményeink vannak. Ezek az élmények nagyon rövid időn belül történnek egymás után és nagyon erősek. Nagyon kemény képekkel rajzolják őket. Egyik képet követi a másik. De némelyeknek ez még mindig nem elég. Ez is hamarosan unalmassá válik. Akkor változtatjuk a programokat. Átjatszunk magunkat egyik programról a másikra. Ha megfigyelik, hogy hogyan készülnek bizonyos videók, melyek modern énekesek zenéjét vagy énekét kísérik, megfigyelhetjük, hogy hogyan következik a képek sora egymás után. Ezek a képek nagyon gyorsan jönnek egymás után. Élmények utáni sóvárgás él bennünk. Ha nem érnek ezek az élmények állandóan, akkor nyugtalanokká válunk. Olyan esetében, akinek nagy az átélő képessége, különösen áll. Mint ahogy a magyarok esetében. A magyarok számára ez halálos. Ezek az élmények nem nyúlnak a mélybe. Ezért meg kell szakítani az élmények vadászatát és meg kell állni. El kell egymásnál időzni és az élményt együtt, egymással a mélybe szivárogni hagyni. Ez egy feladat, és ezért tennünk kell valamit, mert különben az emberi mivolt megszűnik.

Mit jelent ez gyakorlatilag? A dolgok megéléséről, a dolgokkal való élményről beszélünk. Megéljük egymással a dolgokat. Egy olyan társadalomban van dolgunk, ahol sok mindent lehet vásárolni. Két irány van, amely felé kibontakozhatunk. Az egyik az, hogy igyekszünk minél több dologra szert tenni. Ez a vásárlási élmény irányába megy. Ez oda vezet, hogy egyre több

dologra van szükségünk, de egyre kevesebbet élünk meg. A másik lehetőség, hogy a dolgokat, amelyeket megveszünk, minél intenzívebben akarjuk megélni. Ez a mi utunk. Hogyan kell ezt csinálni? Megállapítjuk, hogy mire van szükségünk. Azt fölírjuk. Erre és erre van szükségünk. A másik, hogy elszenvedjük a hiányt. Időlegesen gyakran segíthetünk magunkon, persze nem az étkezésnél, de ott is el lehet viselni egy bizonyos fokú hiányt. Ezt nevezük böjtnek. Tehát megélünk egy hiányt. Ezt észleljük. Örülünk annak, hogy ezen a hiányon úrrá leszünk. A harmadik: megvásárolunk valamit. Ezt a vásárlást együtt végezzük. Örülünk annak, hogy együtt megszüntettünk egy hiányt. A negyedik pedig: élvezzük. Ez azt jelenti, hogyha megvásároltunk egy dolgot, akkor ezzel még nincs vége, hanem most lesz igazán érdekes. Nem megyünk arra az útra, hogy minél több dolgot akarjunk megszerezni, hanem megállunk és egy dolgot megnézünk és most jön négy lépés:

1. Megállapítjuk, hogy erre szükségünk van és erről beszélünk egymással.

2. Elviseljük egy kicsit ennek a dolognak a hiányát, hogy megállapítjuk, hogy ez hiányzik nekünk.

3. Megvásároljuk ezt a dolgot és akkor ez szép, de hagyunk magunknak rá időt, kikeressük azt, ami leginkább tetszik nekünk. A vásárlást egy kicsit kalanddá alakítjuk. Persze azért, hogy egy ollót megvegyünk, nem utazhatunk Keszthelyről Budapestre. De elutazhatunk Budapestre és meglátogathatjuk Bagdyékat. Ezt az alkalmat kihasználhatjuk arra, hogy egy nagyobb áruházban megvásároljuk az ollót.

4. Élvezzük azt, amit megvásároltunk. Együtt elidőzünk. Egyetlen kis életfolyamatnál. Ez fontos, hogy a mi schönstatti családjaink megtanulják. Nem követjük a többiekét abban, hogy a sok dolgot hajszolják, hanem megállunk és elidőzünk egy egész egyszerű kis életfolyamatnál. Ezt régebben tudtuk. Régebben olyan kevés dolog létezett a kommunista rendszerben, hogy egy egyszerű dolog megszerzése, megkapása fontossá vált. És igazából élveztük a dolgokat. Most már nem élvezzük őket, hanem nagyon hamar elégedetlenek vagyunk és többet akarunk. Egész biztosan több az áru, mint régebben, de kevesebb örömünk telik benne. Annyi minden van, hogy azzal, amink van, állandóan elégedetlenek vagyunk. Ez egy nagyon érdekes életfolyamat. Több a dolgainknak a száma, mint régebben és kevésbé vagyunk elégedettek. Ez tulajdonképpen logikus. Ez azzal függ össze, hogy megváltozott a dolgokhoz való viszonyunk. Régebben egy dolgot sokkal intenzívebben tudtunk átélni. Ma másként van. Alig szereztünk meg valamit, már jön a következő, amire szükségünk van. Olyan környezetben élünk egyre inkább, amelyben a szükségletet föléléstik bennünk. Megértetik velünk,

hogy erre is meg erre is szükségünk van. És ha ennek a szellemi vezetésnek, irányításnak az áldozataivá váltunk, akkor az történik, hogy boldogtalanok vagyunk, ha nem rendelkezünk ezekkel a dolgokkal. Ez egy beszélgetés tárgya lehetne. Mit vásároltunk az utóbbi időben? Mit szereztünk meg az utóbbi időben? Mi újult meg nálunk? Mi új van a lakásban? Mi lett új az öltözködésünkben, ruházatunkban? És gondolkodunk arról, hogy együtt elidőzzünk a dolgainknál.

A tv használatáról

Egy további lépés az, hogy hogyan bánunk a televízióval. A mi módszerünk, hogy hogyan bánunk a televízióval, a következő: Megnézünk valamit, kikapcsoljuk és beszélünk arról, amit láttunk. Úgy is mondhatjuk, hogy megállunk és együtt elidőzünk. Így létrejön az öröm forrása. Az nem elég, hogy az ilyesmit egyszer halljuk, ezt meg kell csinálni, és ez a valami más. Még egyszer: Megnézünk valamit ketten, kikapcsoljuk a tv-t és most elidőzünk. Egymásnál időzünk el. Beszélünk egymással arról, amit együtt megnéztünk. Fölteszünk két kérdést:

1. Mi tetszett neked? Mindegyik elmondja, mi tetszett neki. Erre a társunk megengedi, hogy beletekintsünk az ő szívébe. Mindketten ugyanazt láttuk és a társam ugyanazt látta, mint én és én ugyanazt láttam, amit a társam látott. Azt mondja, hogy ez és ez tetszett neki. Most valamit megtudok róla. Ezt gyakorolni kell. Meg kellene valamit a tv-ben néznünk egymással, és az egyes párok elkezdenének erről beszélgetni egymással. De ezt egyedül is megtehetik.

2. Mi volt érdekes? Körülbelül ugyanaz, hogy mi tetszett neked, mi volt érdekes. De az egyik inkább azt jelenti, ami közvetlenül örömet okozott, ami tetszett. A másik pedig a problémákat, mi volt érdekes. Egyszerűen arról beszélünk, ami megérintett bennünket. Így alapján egymásról beszélünk. Megállunk, elidőzünk együtt és örömforrássá leszünk. Létrejön az örömnek egy forrása. Megtanuljuk a dolgokat megízlelni. Régebben megízleltük a dolgokat, mert nem volt belőlük sok. Egy olyan korban, ahol nem volt sok film, akkor ritkán ment az ember moziba. Amikor én gyermek voltam, így volt. Televízió még nem volt. És néha volt egy film a moziban és erről természetesen a barátaimmal beszélgettem. Amikor valaki minden héten moziba ment, azt mondtuk rá: Ez egy moziember. Természetesen sokan voltak, akik évente csak egyszer mentek moziba. Szegény ember, azt mondtuk: Így olcsóbb.

Ma a családjaink sok filmet néznek meg. Vadásszuk az új meg új képeket. Ily módon egyre felületesebbekké válunk. Ebben az összefüggésben ez egy igazi feladat, hogy az egyes képeket ízleljük. A következőképpen csináljuk: Megállunk, elidőzünk egymással ilyen képeknél és akkor nálunk mély öröm jön létre, a dolgok fölötti öröm. Tudunk örülni a dolgoknak. Korábban fon-

tos volt számunkra, hogy beszéljünk egymással. Ez jó és maradjon így. De valami más is fontos. Fontos számunkra az is, hogy együtt éljünk meg valamit. És ez történik, amikor egy filmet nézünk meg egymással vagy egy televíziós adást. Megbeszéljük egymással, amit együtt átéltünk. Részt adunk a társunknak abból, amit mi átéltünk.

Két területről beszélünk, ahol egymással átélünk valamit. Az egyik, hogy megéljük a dolgokat. Négy lépést neveztem meg. Megállapítjuk, hogy szükségünk van erre, vagy hogy ezt meg akarjuk vásárolni. A másik, hogy tőrőztetjük magunkat, megéljük a hiányát a dolognak. Harmadszor, megszerzzük a dolgot, megvesszük. Azt jelenti, hogy Budapestre megyünk és a Bagdyékkal találkozunk. És negyedszer, ízleljük azt, amit megvásároltunk. Én még emlékszem arra, hogy hol és mikor vásároltam a bicskámat. Ez éppen így történt. Megéltem a hiányát, megvásároltam és most ízlelem. Minden egyes alkalommal, amikor kölcsön adhatom a késemet, hogy ez egy kazettát kibontson, ez egy élmény számomra. Én élvezem ezt. Természetesen van egy fűrésze is a késemnek. Ezt a kazetta kibontásánál nem lehet annyira használni. Som minden más is van rajta. Fogalmuk sincs maguknak arról, mi mindent tud egy ilyen bicska. Van egy csavarhúzója a csillagszavarkhoz. De most a házasságról akarok beszélni. A bicskánál az örömmek egy forrásával találkozunk.

A mindennapi életünkről

Egy harmadik területet is meg akarok nevezni, ahol megállunk és el tudunk egymással időzni. Az egyik a dolgok voltak, a másik a televízió, a harmadik az, amely minden nap megtörténik nálunk, a közönséges, mindennapi életünk. Anélkül, hogy ennek tudatában lennénk, ez a mindennapi élet szegényebbé vált. Nem hiszem, hogy sokan vannak Magyarországon, akik ezt észreveszik. Ez az élet szegényebbé vált azért, mert többet élünk meg. Több az élményünk a dolgok, az áruk kapcsán, többet élünk meg a képek területén, és hajlamosak vagyunk arra, hogy többet csináljunk, mint régebben. Ez abban a pillanatban válik aktuálissá, amikor én magam vagyok felelős valamiért. Budapest utcáin ma több minden történik, mint régebben. Ahol valaki saját kezdeményezéséből csinál valamit, az lelkileg mindig nagyobb mozgással jár. Többet megyünk külföldre, mint régebben. A korábbinál több a kapcsolatunk a külfölddel. Most valami sajátságos jön létre. Már nem olyan erőteljesen, intenzíven éljük meg a dolgokat. Régebben, ha egy látogató jött nyugatról, az egy különleges dolog volt. Ha ma nyugatról jön valaki, az már semmi különös. Csökken az a képességünk, hogy a szívünk mélyén éljük meg a dolgokat. Az életünk lassan olyan felületes lesz, mint egy televíziós film. Mit teszünk? Megállunk és elidőzünk egymásnál és beszélünk egymással arról, amit együtt megéltünk. Persze ezt egyedül is csinálhatnánk. De ezt nem tesszük, ahhoz nincs erőnk. Ezért a következő a módszer: Összeülünk és emlékezünk, elmeséljük, hogy mit éltünk át a nap folyamán. Eközben találkozunk egymással és az öröm forrása jön létre. Hogyha egy családmozgalmat akarunk létrehozni, akkor embereknek kérdésük van hozzánk. Akarják tőlünk tudni, hogy hogy csináljuk ezt, és mit csinál egy schönstatti család. A válaszuk a következő: Megállunk és elidőzünk egymásnál, a dolgoknál. Elidőzünk egymással mindazoknál a dolgoknál, amelyeket a nap folyamán éltünk meg. Elmeséljük egymásnak, amit a nap folyamán éltünk meg. És ha valaki azt mondja nekünk, hogy ez semmi különös, ezt mi is csináljuk, akkor úton vannak, hogy ők is schönstatti családdá váljanak. Ezt a gyerekekkel is csináljuk. Hagyjuk, hogy a gyerekek elmeséljék az élményeiket. Megkérdezzük: Na, mi volt ma érdekes? Ehhez nem is kell sok módszer, hanem az anya érdeklődésére van szükség. Tehát az anyát érdekli az, hogy mit éltek meg a gyerekek. Talán még az apát is. De ez erőbe kerül. Energiára van szükség

ahhoz, hogy érdeklődjünk azután, amit a gyerekek átéltek. Barátaim, egy nagyon fontos feladatuk van azoknak az apáknak, férjeknek, akiknek a felesége otthon dolgozik. Erőt kell befektetnünk ahhoz, hogy érdekeljen az, amit a feleségünk csinál.

Nagyon szép, van egy új munkatársunk. Ő nekem finoman mondta, hogy Tilmann atya nem hallgat eleget. Jól és szívesen beszél, de nem eleget hallgatja azt, ami a munkatársai szívében van és hogy mit csináltak, mi volt az életükben. És akkor én mondtam: Ez igaz. De tudom, mondtam, ha én róla beszélek, mindig mondom azt. A munkatársam mondta: Hát igen, ha beszélsz róla, nagyon szépen beszélsz. Barátaim, ilyen van.

Könnyű ezekről a dolgokról beszélni. De sok erőre van szükség, ha fáradtan hazajön az ember a munkából, akkor még érdeklődéssel forduljon a felesége felé. Ez igazán fáradságos. Szívesen használjuk azt a kifejezést, hogy befogadjuk a másikat. Megvan-e az az érzésem, hogy a társam befogad engem? Hogyha megvan ez az érzésem, ezt közölnöm kell a társammal. Ha olyan társam van, aki megadja nekem ezt az érzést, akkor az egy ajándék. Ide tartozik egy vallási gyakorlat, ismeret, amit mi, schönstatti családok, idővel meghódítunk magunknak. Ez az esti köszönet.

Egy bizonyos emberi állapotnak megfelel egy bizonyos istenkép. Az emberi szituációinkban az a feladatunk, hogy az élményeink mélyek legyenek. Hogy a mélyre szivároghassanak. Ezért a Jóisten számunkra az a valaki, aki mély élményekkel ajándékoz meg bennünket. Izrael népe úton volt a pusztában. Ennek megfelelt egy bizonyos istenkép. Isten volt, aki a népet a pusztában vezette. Isten volt, aki a népet Egyiptomból kiszabadította. Isten sok harcban megvédte őket. Bevezette őket az ígért földjére. A keresztény középkornak más az istenképe. Ez az Isten sokkal kevesebbet csinált, mert nem volt sok minden tennivaló. Az egész világ rendben volt és keresztény volt. Ebben a világban jelen volt Isten. Ott volt egy faluban, ott volt egy ház és az az övé volt, a templom. Az emberek házaiban is otthon volt. Volt egy sarok, abban volt egy fészület és szentképek. Megvolt a szilárd helye az évnek a rendjében. Adventben, karácsonykor, a böjti időszakban, húsvétkor és így tovább. Az Istennek megvolt a szilárd helye a világban, az év folyásában és a többi.

Ma másképp van. Ma egyre újabb élményekkel élünk. A világnak már nincs egy szilárd rendje, hanem ez a kalandnak a világa. És mi keressük a kalandot. Még meg is lehet vásárolni. Üdülést lehet vásárolni, kalandüdülést.

Keressük az élményeket. Ez a világ mozgásban van. Nagyon szép, hogy Isten úgy akar megmutatkozni, mint az, aki élményekkel ajándékoz meg bennünket. Ezért este összeülünk és visszaemlékezünk arra, amit átéltünk.

Meglátjuk mögötte a Jóistent. A mi Istenünket, aki ilyen élményekkel ajándékozott meg. Beszélünk erről. Ehhez találunk egy kis formát. Este megköszönjük, ami ma történt, ami ma volt. Megállunk, elidőzünk együtt és örömforrássá válunk. Az éves jelmondatunk meghatározza a napi történésekhez való viszonyunkat és azt is, ahogy a Jóistennel bánunk, ahogy Vele vagyunk. Ez utóbbi nem volt valami új, ez ismerős volt. Találkozunk egymással és az öröm forrása jön létre. Hogyha egy családmozgalmat akarunk létrehozni, akkor az embereknek kérdésük van hozzánk. Akarják tőlünk tudni, hogy hogy csináljuk ezt, és mit csinál egy schönstatti család? A válaszuk a következő: Megállunk és elidőzünk.

A dolgokhoz való kötődésről

A dolgokhoz való viszonyunk megváltozik. Az már nem elég, hogy a birtokunkban vannak, hogy használjuk őket és megéljük őket. A dolgokkal való bánásmódnak egy meghatározott minőségére van szükségünk. Kentenich atya azt a minőséget a dolgokhoz való kötődésnek nevezi. Jó lenne, ha együtt tanulmányoznánk, ami a Szentség a hétköznapiakban c. könyv 118-143. oldalán van (Kiadó: Magyar Schönstatt-családok, Óbudavár, 1995). A dolgokhoz való kötődés régebben magától megvolt. Ha az embernek nem sok dolga volt, akkor ahhoz a kevés dologhoz kötődik. Hogyha egy fogyasztói társadalomban él az ember, akkor nem jön létre a dolgokhoz való kötődés, mert az egyik követi a másikat. Ezért az a probléma, amit Assisi Szent Ferenc oldott meg az ő korában, az már nem a mi problémánk. Őneki olyan emberekkel volt dolga, akik sok dologhoz kötődtek. Az ő megoldása az volt, hogy el kell szakadnunk a dolgoktól, hogy szabaddá váljunk a Jóisten számára. Nekünk olyan emberekkel van dolgunk, akik nem is ismerik már a dolgokhoz való kötődést. Ha ők mindent eldobnak, az számukra egyáltalán nem probléma, mert nem kötődnek hozzájuk. Megszerzi az ember a dolgokat és eldobja őket. Akkor hely van új dolgokra. Gondoskodnunk kell arról, hogy kötődjünk a dolgokhoz, hogy a dolgokban a Jóisten ajándékát lássuk. Ezt Kentenich atya a dolgokhoz való prófétai kötődésnek nevezi. Vannak dolgaink, melyek mögött a Jóistent látjuk? Vannak olyan dolgaink, kettőnknek együtt, amelyek mögött a Jóistent látjuk? Vannak dolgaink, melyekről azt mondjuk, ezeket a Jóisten ajándékozta nekünk? Itt egy munka áll előttünk. Ha családnapiakat tartunk, akkor azt mondjuk, hogy elgondolkozunk egymással, hogy mit ajándékozott nekünk a Jóisten. Sohase mondjuk azt, hogy mindent a Jóisten ajándékozott nekünk. Ez a minden, ez a blabla. Semmit nem mond. Egy, kettő, három dolgot mondjunk, ez elég. Ha van három dolog, amit a Jóisten ajándékának élünk meg, az sok.

Egy másik feladat, hogy vannak-e élmények, amivel a Jóisten megajándékozott? Az élményeket is odasorolhatjuk a dolgok közé. Vannak élmények, amellyel a Jóisten ajándékozott meg és amelyeket mi együtt fogadtunk el az Ő kezéből? Ez lehet a házastársi együttlétünk. Lehet a gyerekünk születése. Lehet a barátokkal való találkozás. Lehet egy nyaralás. A dolgokhoz való

prófétai kötődés azt jelenti tehát, hogy kötődünk a dolgokhoz és másodszer, hogy a Jóistent látjuk mögötte, aki meg akart bennünket ajándékozni.

Kentenich atya még a dolgokhoz való papi kötődést nevezi meg és a hősi kötődést. Ez azt jelenti, hogy újra és újra elajándékozunk valamit. Mindig egy bizonyos hiánytudattal élünk. Az első tehát, hogy újra és újra elajándékozunk valamit. Ez annak a folyamata, hogy megválunk valamitől. Érdekes, vannak emberek, akik mindent gyűjtenek. Az egész pince tele van régi újságokkal, régi ruhákkal és a többi. Nem tudnak semmiről lemondani. Régebben ez így helyes volt, régebben mindent gyűjteni kellett. Sohase tudhatta az ember, hogy mikor lesz szükség rá. De még valami más is van emögött, hogy ragaszkodunk a dolgokhoz. A dolgokhoz való illetően ragaszkodás annak a jele is, hogy nem vagyunk szabadok. Ezért újra meg újra oda kell ajándékoznunk a dolgaink közül. Ez egy nagyon szép megtapasztalás. Valamit odaajándékozni, valamit, ami értékes a számunkra. Akkor ez egy igazi ajándék. Ez azt jelenti, hogy újra meg újra föláldozunk valamit. Egyfelől gondoskodunk arról, hogy kötődés legyen, másrésztől pedig odaajándékozzunk mindent, lemondunk mindenről. Ez a papi mozzanat.

A harmadik, a dolgokhoz való hősi kötődés. Gondoskodunk arról, hogy mindig valamivel kevesebb álljon rendelkezésünkre, mint amire szükségünk van. Itt vagy ott szabad, hogy hiányozzon valami, mert különben már nem tudunk örülni a dolgoknak. Ha újra meg újra van valami, ami hiányzik, akkor tudunk örülni, hogyha az, ami hiányzott, lesz. Ezt a pszichológusok nálunk nyugaton már rég észrevették. A televízióban vitatkoznak erről. Vitatkoznak, beszélnek arról, hogy milyen fontos, hogy tudjunk lemondani. Tehát mondjon le az ember, hogy aztán a dolgokat igazándiból tudja élvezni. Csak az tudja igazán élvezni, aki tud lemondani. De nálunk nem csak a dolgok élvezetéről van szó, hanem arról is, hogy szabadok legyünk.

A dolgokhoz való viszony. Lemondunk és ezáltal érzékenyebbek leszünk arra, amivel a Jóisten meg akar bennünket ajándékozni. Egy magatartáskutató – Konrad Lorenz – ezt így fejezte ki: Az érzelem meleg halála. Magyarán: Ez úgy történik, hogyha minden kívánságunkat teljesítették volna, akkor eltompul az érzés, és nem érzékeli már a dolgokat. Aki egész nap eszik, annak már nem ízlik az étel. Az ízlése eltompul. Aki sohase nyitja ki az ablakot, nem engedi magához a hideget, az nem tudja megélni, hogy milyen szép a meleg. Akinek mindig ott van az a gomb a fülében és a kemény ritmusokat hallgatja, öneki már nem telik öröme a zenében. Neki, mint egy kábítószerre, úgy van szüksége erre, de nem éli meg őket. Azt mondja Konrad Lorenz: Az érzelmi életünk elhal, mert sohasem élünk meg feszültséget, sohasem élünk

meg hiányt. Hogyha az ember mindig a következőre vadászik, hogyha mindig keresi a kellemesebbet, hogyha mindig keresi a kényelmesebbet, hogyha valaki mindig az élvezetek felé van úton, akkor elveszíti az ember az élvezetet. Jézus ezt úgy mondja, hogy aki állandóan keresi az életét, az el fogja veszíteni. Ez azt jelenti, hogy az érzelmi életünk elhal. Az is lehet, hogy elhal az érzelmi életem azzal, hogy mindig hajszolom a dolgokat. Akarom őket, még akkor is, ha nem kerülnek a tulajdonomba. Azt mondjuk, hogy meg akarunk állni. Ez azt jelenti, hogy kibírjuk, elviseljük a lemondást, a hiány, és egymáshoz fordulunk. Tehát, hogyha lemondunk, akkor az érzékenységünk egymással szemben is finomabbá válik. Finomabbá válik a Jóisten ajándékai iránti érzékünk is. De talán mondhatjuk azt, hogy te vagy az én életem nagy kalandja. Vagy azt mondjuk, hogy te vagy számomra a legszebb élmény. Vagy azt mondjuk, te egy ajándék vagy számomra. Vagy azt mondhatjuk, mögöttem felfedezem a Jóistent. Ténylegesen az ember keresi ezt a mély, finom élményt. Megfigyelhetjük, hogy mindig ez a két út van. Van egy fölfelé vezető út, és akkor az élmények finomabbak, mélyebbekké válnak. Van egy lefelé vezető út. Az élmények ezen az úton rövidebbek, keményebbek és gyakoribbak lesznek. A választásoknál bekövetkezett reakciók közül van olyan, ami a neveletlen gyerek reakciója. A gyerek nem kapja meg a csokoládéját, és ezért megharagszik és ezért toporzékol. Ilyen légkörben mozognak a politikai folyamatok. Azt választom, akitől remélem a csokoládét. Ez nem baj, de egy kicsit szomorú. Ez nem baj, ilyenek vagyunk mi, emberek. Már Ádám és Éva is olyan dolgot csináltak. De kicsit szomorú. És itt van a mi feladatunk. A mi feladatunk, schönstatti családoknak az, hogy a megélésnek, az átélésnek új útját fejlesszük ki. A kábítószerhez vezető út a lefelé vezető út egy változata csak. Sok ember számára a gyorsan változó képek sorozata az út. Sokan bevásárolnak és ezzel elégitik ki magukat. Találtunk tehát most egy utat. Megállunk, egymás felé fordulunk és az öröm forrásaivá válunk. Ha elérjük azt, hogy a jövő év folyamán megéljük ezt az egyszerű életformát, akkor valami nagyot hoztunk létre. Minden egyebet elfelejthetünk akkor. De hozzá kell látnunk a munkához. Meglátjuk. Ehhez egy nyelvre van szükség. Meg kell találnunk annak a módját, hogy az egyik mondja a másiknak, hogy én most szeretnék megállni. Egyszer elkezdjük, saját éneket készítettünk. Aztán abbahagytuk. Túl korán. De az egyik házaspár ezt a folyamatot leírta. Ebben a szövegben az volt, hogy egy pillantás elég. Egyik rápillant a másikra és akkor a másik tudja, hogy eljött az ideje, hogy bemenjünk együtt a háziszentélybe. És ott elidőzünk egymással egy kicsit. Azt mondjuk, hogy a Szűzanyának ajándékozunk a hozzájárulásainkat a kegyelmi tőkébe. Az,

hogy a közös hallgatást vállaljuk, ez már maga is egy hozzájárulás a kegyelmi tőkéhez. Ez a megállunk és egymás felé fordulunk, ez erőt vesz igénybe. Ha este megnéztük a híreket, akkor tovább úszhatunk az élvezésnek ebben a folyamatában, vagy megállhatunk, kikapcsolhatjuk, egymáshoz fordulhatunk és elidőzhetünk egymásnál. A nap élményeit ízlelgetjük, vagy a nap eseményei mögött a Jóistent fölfedezzük vagy kipihenjük egymásnál magunkat. Ez, hogy megállunk és egymáshoz fordulunk, ez egy bizonyos erőt igényel. Talán létrejön bizonyos szokásrendszer. Talán létrejön valami meghatározott megegyezés, hogy a házastársak közül az egyik ezt igényelheti. Megegyezhetünk valamiben, hogyha valamelyikünk ezt és ezt mondja, teszi, jelzi, akkor ezt elfogadja és ő is akarja. Megállunk, elidőzünk együtt. Ez azt jelenthetné, hogy bármelyik kiadhatja a megállásra szóló parancsot. Nem kell ezt így csinálni, de szép lenne!

Hogyan él egy schönstatti család? Nálunk mindegyikünknek megvan az a joga, hogy azt mondja: Most szeretnék veled elidőzni, most szeretnék veled hallgatni, most szeretnék veled lenni a háziszentélyben. A háziszentély az a hely, amely ott jön létre, ahol egy áldozatot hozunk. Ha megállunk, valamiről lemondunk, egymáshoz fordulunk, akkor a Szűzanya szívesen van nálunk.

Egy következő fejezet. Elidőzünk együtt. Ez lehetséges egy mai házasságban is. Ha napközben, vagy még hosszabb időn keresztül nem vagyok együtt a társammal, lehetséges, hogy egy pillanatra megállok és keresem a társammal a kapcsolatot. Ez lehetséges. Ha egy kicsit gyakoroljuk, az is lehetséges, hogy a másik ezt észre is veszi. De nem kell, ezt lehet. Lehetséges, hogy egy házaspárnál az egymáshoz való kötődés, kapcsolat olyan erős, hogy a másik ezt észreveszi. Ha a nap folyamán ezt többször megtesszük, akkor egy bizonyos készség van bennünk, hogy találkozzunk a másikkal. És amikor este találkozunk a munka után, akkor mintegy egész nap vártunk erre a találkozásra. Ez a találkozás más lesz, mintha nem vártunk volna rá. Ebben a tekintetben általában az asszonyok az erősebbek, de ezt a férfi is megtanulhatja. Jogos, hogy ezt tegyük, hisz egy egységet képezünk. S mert hogy egység vagyunk, erő fakad számunkra abból, akkor, amikor a társunkra gondolunk. Lehetséges, hogy van nálunk egy jel, ami a társunktól van. Amit ő ajándékozott, valami, ami hozzá köt bennünket. Sokunk számára a jeggyűrű nem valami magától értetődő dolog, hanem tényleg egy jel, amit a társunk adott. Úgyhogy a gyűrűvel való érintkezés az érintkezés a társunkkal is. Ma van lehetőség arra, hogy kapcsolatba lépjünk egymással, telefonon felhívhatjuk egymást és a többi. Figyeljenek arra, hogy ezek a dolgok ne legyenek csupán szokások, ezekben a dolgokban is lehet az ember neveletlen.

És akkor egy telefonhívás már nem egy ajándék, hanem megharagszunk, ha nem történik meg velünk a hívás. Lehet az ember nevetlen a társával szembeni igényeivel, követelményeivel is. Ebben a tekintetben is a szeretet a lemondásból él. Menjünk a háziszentélyünkbe és odaajándékozom a Szűzanyának a lemondást: A férjem nem hívott fel. És megyek a háziszentélybe és ezt odaajándékozom a Szűzanyának. Már nem haragszom. Mikor hazajön, akkor ez egy ajándék. Néha úgy van, vártunk egymásra és bosszankodtunk, talán bosszankodtunk, mert nem hívott fel bennünket a társunk, és amikor találkoztunk, akkor az egész találkozás tropára megy, és két óra megy tönkre. Olyanok vagyunk, mint a bosszankodó, nevetlen gyerekek. Mindig az élvezetünket keressük. De igazából élvezni akkor tudunk, ha lemondunk. Bemegyünk a háziszentélybe, odaajándékozunk a Szűzanyának a lemondást. És akkor a másikat újólag ajándékként fogadjuk el. Nem lehet egymással élni, ha nem mondunk le újra meg újra egymásról.

Isten a házassági szövetségben a harmadik. Egy kicsit féltékenyen. Szeretné, hogy mondjunk le a társunkról. Ő szeretne a mindenünk lenni. A gyakorlatban ez így néz ki: Társunk nem teljesíti a kívánságainkat és ezt ne forszírozzuk tovább. Megállunk, lemondunk. Odamegyünk a Szűzanyához a háziszentélybe és azt mondjuk, hogy Szűzanya, ezt a lemondást Neked ajánlékozom. Odafordulok a Jóistenhez és azt mondom: Egészen a Tied vagyok. Akkor a szívünk újra szabaddá válik. És hogyha találkozunk a társunkkal, az egy ajándék. Az, hogy megállunk, lemondunk, ez a találkozásunkat az örömmek egy új forrásává teszi.

A munkáról

Észrevehetjük, hogy a jelmondatunk választ ad az emberek szükségletére és vágyaira. Az emberek számára fontos, hogy időt szakítsanak egymás számára, hogy meglegyen az az életérzésük, hogy élő választ adunk korunk problémáira. Ez elsősorban munka. Ez munka, hogy az élet sok problémáját megértsük és megmutassuk, hogy ezekre a problémákra a mi központi értékünkben megvan a válasz. Egyúttal azt is, hogy hogyan kapcsolódnak az egyes részértékek a központi értékhez. Azzal kezdtük, hogy egy pillantást vetettünk a népünkben meglévő nyugtalanságra. Megállapítottuk, hogy bizonyos bizonytalanság van. A Jóisten egy új biztonságot akar nekünk ajándékozni. A biztonság nem kívülről jön. Nem a mi érdemünkből. Nem jön a kívülről kapott élményekből, hanem a biztonság a társunkkal való találkozásból jön. Azáltal, hogy van valakink. Ezáltal nagyon sok bizonytalanságot vagyunk képesek kibírni. Amilyen mértékben biztosak vagyunk, nyugodtak vagyunk, olyan mértékben tudunk másoknak örömet ajándékozni.

Szeretnék Önökkel most egy új fejezetet megnyitni a mindennapi életünkben. Ez a munkának és a munkanélküliségnek a kérdése. Elsőként valami nagyon komolyat szeretnék mondani. A németek szert tettek egy megtapasztalásra a népük újraegyesítése után. Sokan jöttek át az ország keleti részéből a nyugati részébe, hogy ott dolgozzanak. És ott ők egy saját megtapasztalásra tettek szert. Ez nem vicc, amit most mondok, hanem így volt. Volt egy építkezési vállalkozó, és ő megszervezte – magától értetődően, mint ahogy egy építkezésen megy – az anyagot, ott volt a cement, a homok, a téglá, a vasanyag és a többi. Ott voltak munkások a keleti részből is és egy idő után nyugtalanok lettek. A munka ment tovább és dolgozni kellett. Akkor megkérdezték az eddig is nyugaton élő kollégáiktól, hogy mikor fogy el az anyag. Azt a feleletet kapták, hogy nálunk nem fogy el az anyag, az van mindig. Egyszer megtörtént, hogy este elfogyott az anyag. Minden téglá elfogyott és cementből is csak kevés maradt. Azt remélték, hogy másnap reggel szép idő virrad rájuk, mint ahogy megszokták otthon, keleten. De azért eljöttek munkába másnap reggel. És ott volt a téglá újra, ott volt a cement, és munka ment tovább. Nagyon sok vállalkozó van Németország nyugati részében. Ők egy egyértelmű döntést hoztak: Nem veszünk föl az ország keleti részéből jött munkásokat, mert ők nem tudnak dolgozni. Azt lehet mondani, hogy az

emberek Németország keleti részében elfelejtettek dolgozni. Egy ez nagy probléma. Egy emberi probléma. Ezzel a problémával én találkoztam jóval azelőtt, hogy a kommunizmus összeomlott volna. Fiatalemberekkel beszélgettem és ők a helyzetet ábrázolták nekem. Azt mondtam nekik akkor, hogy jól kell dolgoznunk, nem a kommunisták miatt, hanem saját magunk miatt. Egy fiatal mérnök mesélte nekem, hogy valamit kidolgozott sok munkával, és azt mondták neki, hogy megváltoztatták a tervet. Mondta: Ezt gyakran átéltem, már nincs kedvem dolgozni. Nincs értelme, hogy az ember jól dolgozzon valamit, s akkor XY megváltoztatja a tervet. Ez egy nagyon komoly probléma. A kommunizmus nem hiába omlott össze. Ennek megvolt az oka. Németország keleti része sok milliárd márkát kapott a nyugatitól, hogy fel tudják építeni a gazdaságot keleten. Sok cég ment át nyugatról keletre. Megpróbáltak egy egészséges gazdaságot felépíteni. Ez nagyon nehéz volt. A legnagyobb probléma az emberek. A tulajdonképpeni probléma az emberi személyben van. Sosem tanultak meg rendesen, jól dolgozni. Ez nem az ő hibájuk, de ez egy nagy probléma.

A munka felé fordulunk és feltesszük a kérdést: Mi az? Mi a munka? Keresünk egy utat, hogy hogyan tudjuk a munkát, mint a boldogság forrását, meghódítani. Amit Kentenich atya ehhez mond, azt a Szentség a hétköznapiakban c. könyvben találják meg, a 97. oldaltól a 117. oldalig van benne. Az első cím, amit ott olvasnak, az az, hogy a munka a boldogság forrása. Erről a boldogságforrásról van tehát szó. Fel fogjuk együtt fedezni, hogy mit jelent ez a házastársi közösségünkre nézve és mit jelent ez a családunkra nézve. Az első probléma az nem a munkahely, hanem az embernek a képessége, hogy tud dolgozni. A munka az embert Istenhez teszi hasonlónak. Isten mindig dolgozik. Az Örök Atya nemzi a Fiút. Ez a megismerés folyamata. Az Örök Atya képe keletkezik előtte. Illetve amit Ő lát, tehát saját magát, azt egy szóban kimondja, és ez a második isteni személy. Végtelen szeretettel fordul a saját képéhez. Ez a szeretet impulzusa. Ez olyan erős, hogy létrejön belőle a Szentlélek. Azaz az Örök Atya mindig munkálkodik. A teremtésre nézve is mindig dolgozik. Ő alkotott minket és életben tart minket. Nem tudunk önmagunktól létezni, hanem azért létezőnk, mert Isten fenntart minket a létben. És Ő látja a teremtést, és szereti, amit teremtett. Kentenich atya azt mondja, hogy a munka Istenhez hasonlónak tesz bennünket. A munka részvétel Isten teremtő tevékenységében. Aki dolgozik, az hasonló Istenhez. Aki nem dolgozik, az elveszít valamit az Istenhez való hasonlóságból.

Ötven évvel azután, hogy megjelent a *Werktagsheiligkeit*, azaz a német Szentség a hétköznapiakban c. könyv, a Szentatya írt a munkáról egy en-

ciklikát és ugyanezt a megfogalmazást használta, hogy a munka részvétel Isten teremtő tevékenységében. Kentenich atya még más valamit is mond. Azt mondja, hogy amikor Isten dolgozik, akkor elajándékozza saját magát. Nemcsak létrehozza azt, amit teremt, hanem szereti azt, amit teremt, azaz saját magát ajándékozza a teremtményének. Ezt is ábrázolta a Szentatya a Laborem exercens enciklikában. Aki dolgozik, az megajándékoz másokat. Sohasem dolgozunk csak magunk számára, mindig másokért dolgozunk. Most ezt egyenként akarjuk szemlélni.

A munka részvétel Isten teremtő, alkotó tevékenységében. Ebédet főzünk. Itt létrejön valami. Amit létrehoznunk, az ízlik. Örülünk, ha valami jól sikerül. Egy alkotó tevékenység, de egyúttal egy elajándékozó tevékenység is. Tevékenység, ami mások számára jó.

Egy másik példa, kitakarítjuk a lakásunkat. Ha kitakarítottunk, akkor nincs több tárgy a lakásunkban, mint előtte volt, talán kevesebb. De mégis valami jött hozzá. Egy többlet van, amit létrehoznunk, a rend. A rend előidézi azt, hogy a dolgok kisugároznak. Az emberek jobban érzik ott magukat, mint előtte. A munkánkkal valamit belealkottunk a lakásba, ami gazdagítja a lakást. Írunk az Óázisba egy cikket. Ott, ahol előtte nem volt semmi, most van valami. Egy szellemi művet alkottunk, és ez a szellemi mű, ez ajándék is mások számára.

Egy másik példa: beszélgetünk valakivel. Meghallgatjuk. Ez egy alkotó munka. A szellemünket egy másik ember szolgálatába állítjuk. Az, hogy megértsük az illetőt, az talán fáradtságba kerül, de nagyon szép dolog jön létre. Egy másik ember érzi, hogy megértették őt. Gazdagabbá lesz az illető. Elégedettebb lesz. Van valami, ami jót tesz neki. Folytatjuk annak a másik embernek a megteremtését.

Egy másik példa: könyvet olvasunk. Megértjük azt, amit olvasunk és a saját szellemünk növekszik. Ez egy alkotó tevékenység. Első pillantásra úgy nézhet ki, mint egy passzív tevékenység. De hogyha valamit olvasunk és megértjük, akkor mint szellemi lények, növekszünk. Nem vagyunk olyanok, mint egy számítógép, ami egy információt befogad. És ha mi azt mondjuk, ezt megismertem, ez így van, akkor mi magunk mint személyiség, növekedtünk. S mivel mi növekedtünk, ezért most már jobban abban a helyzetben vagyunk, hogy mások számára jelentsünk valamit.

Másik példa: játszunk a gyerekeinkkel. Ági ölében ott van Áron. És Áron lapoz egy képeskönyvben. Ez egy munka. Ági kitalálta, hogy mi tesz most jót a kis Áronnak. A kis Áron ott szeretne lenni a szüleiével. Ez jót tesz neki. Érzi a szüleinek a kisugárzását. Nem is fontos, nem is szükséges, hogy sok mindent

csináljanak, ő szeretné a szülők kisugárzását érezni. Ági tulajdonképpeni munkája abba áll, hogy hagyja, hogy az ő szeretete kiáradjon Áronra. Ez részvétel Istennek az alkotó, teremtő és önmagát ajándékozó tevékenységében. A Jóisten azt akarja, hogy a kis Áron növekedjen és hogy Áronnak legyen meg az az érzése, hogy a Jóisten erőt áramoltat őrá. Ezt a Jóisten nem csak közvetlenül csinálja, hanem az Ági által. Azaz Ági a teremtő Isten eszköze, és akkor Áron mellest még egy könyvet is nézeget. Nemcsak a könyvről van szó. A képek, amelyeket néz, be vannak ágyazva a szeretetnek és az erőnek abba az áramlásába, ami az Ágiból árad. Ha nem az Ági ölében ülne, akkor az nem lenne szép. Ez az egész folyamat, ez a munka, ez a Tibor támogatásával történik. Tibor visszaigazolja, elismeri azt, amit Ági csinál. A kisfiú ezt érzi. Ami itt előttünk lejátszódik, ez egy munka folyamata. Amit ez a munka létrehoz, az a kisfiúban végbemenő növekedés. Ez a kisfiú ebben a pillanatban növekszik. Dolgozunk, amikor alkotó módon valamit létrehozunk és szeretettel odafordulunk a másikhoz. Néhány megjegyzés volt ez ahhoz a kérdéshez, hogy mi is a munka.

A munka részvétel Isten alkotó és önmagát ajándékozó tevékenységében. Egy ilyen munka boldoggá tesz. Boldogok vagyunk, ha létrehozunk valamit. Boldogok vagyunk, ha valamit másokért tettünk. Azért vagyunk boldogok, mert boldoggá tesz az, hogy hasonlóak lehetünk Istenhez. Fontolják meg, hogy így van-e ez. Nem csak akkor vagyunk boldogok, ha egy munka sikerül, hanem boldogok vagyunk, ha jól dolgoztunk. Még akkor is, ha a munka eredménye még nem dőlt el. Vannak hosszabban tartó munkafolyamatok is. Amiket nem lehet egy-két óra alatt elintézni. Akkor már boldogok vagyunk, ha tudjuk, hogy jól végeztük a munkánkat. Vannak olyan tevékenységek is, amelyek szolgálatot jelentenek mások számára, anélkül, hogy érezni lehetne. Egy anya látja a hálás pillantásokat, amikor az ételt odateszi az asztalra. Az apa, aki a gyerekével játszik, érzi, hogy tesz valamit. Aki egy kutatóintézetben dolgozik, az nem látja a hálás arcokat, hanem el tudja képzelni, hogy egyszer majd lesznek hálás arcok. De nem látja őket. Nemrég írt nekem valaki. Írta, hogy egyik könyvemet tovább ajándékozta, és ez az illető nagyon hálás volt ezért. S akkor így megtudtam, hogy valaki a könyvem miatt hálás volt, de nagyon sokszor nem tudok róla. Természetesen. Ha Önöknek tartok egy előadást, akkor érezhetem, hogy valakiért teszek valamit. Tehát nem csak részt veszek Isten alkotó munkájában azáltal, hogy gondolatokat, eszméket hozok létre, hanem részt veszek Isten ajándékozó tevékenységében is. Azok az emberek, akik ezeket a füzeteket előállították, részt vesznek Isten alkotó és ajándékozó tevékenységében. Valami szépet hoznak létre és nekem ezek a füzetek nagyon sokat jelentenek. A naplómát mindig ilyen füzetbe írom és ez számomra fontos. Ezt nem tudom megmondani azoknak az embereknek, akik ezeket a füze-

teket csináltál. A dolgozók, akik a gépnél vannak, részt vesznek Isten alkotó tevékenységében. A Jóisten ezáltal a tevékenység által engem meg akar ajándékozni. De ezt már ezek a munkások nem észlelik. Ezekre a papírgyártó gépekre filc van kifeszítve. A fából kását csinálnak, feloldott folyékony kását. Ez a kása két görgő között megy át, a görgőkre filc van kifeszítve és a filc kivonja a kásából a vizet, és ami marad, az a papír. Vannak gyárak, amik ilyen filceket készítenek. Akik ezekben a gyárakban dolgoznak, azok nem látják az én hálás arcomat. De részt vesznek Isten ajándékozó tevékenységében. A munka azt jelenti, hogy valamit létrehozok. A munka mindig azt jelenti, hogy valaki számára csinálunk valamit. A könyv színei, amit az Áron lapoz, egy kémiai gyárban készültek. A vegyigyárban dolgozó munkások nem látják ezt az eredményt, hogy Áron játszik.

Itt egy feladat van előttünk. A munkának mind a két területén kell valamit csinálnunk. Gondoskodnunk kell arról, hogy a munkánk Isten teremtő tevékenységében való részvétel legyen. Gyakorlatilag ez azt jelenti, hogy mi, schönstattiak, jobban dolgozunk. Azt jelenti, hogy minőségi munkát végzünk. Ugyanazt a munkát mindig lehet egy kicsit jobban csinálni. A Schönstatt-családokban az anyák jobban főznek. A lakásuk ápolat. Szépítik magukat a férjük számára. Ez fontos, fontos munka.

Ez hivatásbeli, foglalkozásbeli munkánkra is áll. Jobban dolgozunk. Minőségi munkát végzünk. Ez a munka egyes lépéseire is áll. Ha olvasunk, akkor gondosan olvassunk. Ha egy idegen nyelvet tanulunk, akkor azt alaposan megtanuljuk, amennyire csak tudjuk. Bocsánatot kérek, hogy olyan rosszul beszélek magyarul.

Örüljünk annak, amit csinálunk. Ez számunkra nagyon fontos. Fontos annak a tudata, hogy jó munkát végzünk. Egy holland festőről, Rembrandtról van egy film, és ebben egy nagyon szép jelenet. Rembrandt egy régiségkereskedésben néhány rézkarcot fedez fel és megtetszenek neki ezek a rézkarcok. Megkérdezi, hogy ki csinálta ezeket. És azt mondják neki, hogy egy Segers nevű férfi csinálta. Rembrandt elmegy meglátogatni ezt a Segerst. Segers nem ismeri őt és megmutatja másik rézkarcait is. Segers megérzi, hogy látogatója ért hozzá. Rembrandt érezteti vele, hogy nagyon jónak tartja a munkáit. És Segers akkor azt mondja: Azt hiszem, ilyen jól csak Rembrandt tudja. Rembrandt azt mondja: Nem, ilyen jól Rembrandt nem tudja. Barátok lesznek. Ha valaki a munkájáról azt mondhatja: Azt hiszem, ilyen jól csak Rembrandt tud. Ilyen finom süteményt csak Rembrandt tud. Ilyen szép lakást csak Rembrandt. Ilyen kutatást csak Rembrandt. Jó? Ilyen jó kimit csak Rembrandt tud írni. Ilyen jó beszélgetést a gyermekkel csak Rembrandt tud. Ha idővel megvan az az érzésünk, hogy ilyen jól csak Rembrandt tudja csinálni, akkor rátalálunk egy boldogságforrásra.

A második: szem előtt tartjuk, hogy kiért dolgozunk. Itt van egyszer a kereset, és a kereset a családom javára van. De maga a munka, az a másik ember szolgálatára is van. Ott vannak a többiek, akikkel együtt dolgozom. Ha jól dolgozom, akkor nekik könnyebb. Hogyha többen együttműködnek egy dologban, ha többük közül egyvalaki rosszabbul dolgozik, akkor a társainak nehezebb. Az utcai forgalom egy együttműködésnek az eredménye. Ha én gondosan közlekedek, akkor a többieknek könnyebb. Ha rendetlen vagyok a közlekedésben, akkor a többieknek jobban kell vigyázniuk. A végén pedig ott van valaki, aki azt, amit a munkámmal létrehoztam, használja. De nem csak azokról a dolgokról van szó, amelyekkel pénzt keresünk, hanem ez mindenre vonatkozik, amit csinálunk. Alapjában minden szót is érint ez, amit kimondunk. Ez mindig munka, azaz másokért teszünk valamit.

Megfigyelhetjük, ha egy gyerek rajzol, akkor az a belső igénye van, hogy szeretné megmutatni a rajzát valakinek. Tehát a gyerek megáll és szeretne a munkájával, a rajzával valakinél elidőzni. Megpróbálunk hidat verni a munka értéke és a családnapi központi értéke között. Ha hozzáuk egymásnak a munkánkat, akkor az olyan, mint egy fény, amely rávetül, rávetítődik a munkánkra. Itt van valaki, egy férfi, aki este mesél a feleségének az ő munkájáról. Tétélezzük fel, hogy jó felesége van. Akkor ez olyan folyamat, ahol a férj kipiheni magát. Először is könnyebben úrrá lesz a munkájánál adódó nehézségeken. Lehet, hogy nehézségei voltak a munkatársakkal, az anyaggal, valami nem sikerült igazán. Ezt mind elmeséli a feleségének. Ez olyan, mintha egy tehertől szabadulna meg. Kiszabadul a munka folyamatából. Elidőzik a feleségénél, akit ő szeret. A feleség pedig magába fogadja. Akkor mindent egy új fényben lát. Épp így történik a feleség részéről, ha ő is mesélhet a férjének. Esténként van időnk egymás számára. Az asszony elmeséli a férjének, hogy mi mindent csinált. Elmeséli, hogy mit csinált a munkahelyén. Sok apróságot mesél el. Elmeséli, hogy mit csinált a lakásban. Elmeséli, mit csinált a konyhában. Egyszerűen elmeséli mindazt, ami neki fontos, ami mozgatja őt. Ez adott esetben fárasztó a férfi számára. Ezt a sok apró dolgot befogadni. De ez nagyon fontos. Ezt egy férfinak meg kell tanulnia. Egy egészen kemény munka. Olyan nehéz, mint egy idegen nyelv megtanulása. Az is nehéz. Az ember tanul, tanul, tanul és nincs eredménye. Egy férfi számára nehéz egy idegen nyelvet tanulni. Az apró dolgokat egy asszony könnyebben megjegyzi. De fontos. Tehát, férfiak, munkára fel! Ez az Önök döntése volt, hogy megházasodnak. Papok is lehettek volna. Most házasok vagytok, ezért hallgatnotok kell, és értenetek, amit a feleségetek mond.

A munkaalkoholizmus

Van egy híd itt a központi értékünk és a munka, mint érték között. Ez a folyamat az, hogy megállunk és elidőzünk együtt. Felmerül egy probléma, amivel a *Szentség a hétköznapiakban* még nem foglalkozik, mert akkor ez a probléma még nem vetődött fel. Egy olyan probléma, amely itt Magyarországon se gyakori, de nagy jelentőséggel bír. Ezt a problémát akkor figyelhetjük meg, ha pontosabban odafigyelünk a munkára. A munka egy folyamat. Valami kifejlődik. Valami növekszik a kezünk munkája alatt. És ami itt növekszik, az foglyul ejt bennünket. Persze a főzést nem könnyű megszakítani, de nagyon gyakran arról van szó, hogy nem akarjuk, hogy megzavarjanak bennünket. Az, hogy ne zavarjanak, ez nagyon erősen kihat. Az ember nagyon erősen összpontosít a munkájára és nem tud elszakadni. A kielégülés, amit az ember átél a munkájában, olyan hatású lehet, mint a kábítószer. Létrejött egy kifejezés nyugaton, ami a munkától való ilyen függést fejezi ki, a munkaalkoholizmus. Hasonló jelenségről van szó, mint az alkohólnál, csak a munkára vonatkozólag. Aki hasonlóan függőségbe kerül a munkájával, mint más valaki az alkohollal. Kicsiben ez nagyon sok családban előfordul. Ott vannak a férfiak, akik a munkájuknak élnek, otthon pedig a tv előtt ülnek és nincs energiájuk a feleségük számára. Így kezdődik a munkaalkoholizmus. Az összes lelki erőt a munkába fekteti. A mi utunk az, hogy megállunk és elidőzünk együtt. Bepillantást engedünk a házastársunknak a munkánkba. Az asszonyok esetében is van munkaalkoholista. Ez létrejöhet a foglalkozásban is, vagy otthon, a gyerekekkel és a háztartási munkában is.

Lelki szemeim előtt van egy asszony, aki csak a gyerekeiért élt. Éjjel-nappal csak a gyerekei felé fordult. A férj csak mint segédmunkaerő szerepelt. Pénzt kell, hogy hozzon, hogy élni lehessen, különben pedig lehetőleg álljon félre, tegye szabaddá az utat az asszonynak, aki a gyerekeiért él. Ő nem is akarja, hogy mások valamennyire beleavatkozzanak a gyerekekkel való foglalkozásba. Nem akar jó tanácsot, már mindent tud. Olyan jelenség, mint az alkoholista, akinek el akarják venni az üveg borát. Ez igazi gyermek-alkoholizmus. Egy rendetlen függőségről van szó a családdal kapcsolatban. Ez van a férfinél is és az asszonynál is. Ezért feladatunknak látjuk, hogy megálljunk és elidőzünk. Akkor a munkánk jobb lesz és mi magunk érettebbek leszünk.

Az asszonyok bezártságáról, munkájáról

Megfigyelést végeztünk az életben, olyan megfigyelést, ami sok asszonyra érvényes. Ha az asszony otthon van egyedül a gyerekekkel, akkor bezártsági érzése lesz. Az élettér túl kicsi. Bezártnak érzi magát. Németországban úgy mondják, hogy a mennyezet a fejére esik. Ehhez két probléma kapcsolódik. Az egyik az asszony önmegvalósításának a kérdése. A második probléma pedig a férfi és a nő együttműködése a munkában.

Először az első problémáról beszélünk. A családon belüli élettér egyszerűen túl kicsi. Nem szabad szem előtt téveszteni, hogy régebben másként volt. Régebben egy gazdasszonynak nagyobb élettere volt, mint egy 100 négyzetméteres lakás és néhány gyerek. Ő a férjével együtt az egész üzemért, a paraszti gazdaságért felelős volt. Egy pékmester feleségének nagyobb felelőssége volt, mint a lakás és a gyerekek. A pékmester felesége az üzletért volt felelős. Ott volt az üzletben és eladta a kenyeret és sok emberrel volt kapcsolata. Egy királynének nagyobb élettere volt, mint csak egy lakás és a gyerekei. Ezért egy asszonynak gondoskodnia kell arról, hogy legyen társadalmi feladata, felelőssége is, ne csak a lakás és a gyerekek.

Most az a kérdés, hogy egy ilyen felelősség hogy néz ki? Ha mint házaspár, családnapot tartunk, ez egy olyan felelősség, ami túlmutat a saját családukon. Ha a házunk egy apostoli ház, akkor a házunk körül embereknek, személyeknek egy köre jön létre, akiket mi kísérünk, akikért felelősséggel tartozunk. Hogyan nézhet ki egy ilyen felelősség? Élettérnek a saját lakásunk, házunk, gyerekeink egyszerűen túl kicsi.

Van egy további szempont is, és ez a következőképpen néz ki. Az ember szeretné saját magát megvalósítani. Szeretne a saját személyiségének a kibontakozásáért valamit tenni. Azaz az embernek szüksége van valamire ahhoz, hogy saját magát megvalósítsa. Bizonyos szempontból egy férfi számára az önmegvalósítás jobban megy, ha férfiakkal van együtt. Egy asszony számára könnyebb, jobban lehetséges az önmegvalósítás, ha más asszonyokkal tud együtt lenni. Hosszú távon nemcsak családmozgalomra van szükségünk, hanem egy nőmozgalomra és egy férfimozgalomra is. Egy olyan mozgalomra, ahol az asszonyok összejönnek és megbeszélik a problémáikat. Hasonlóképpen a férfiak is összejöhetnek és beszélhetnek egymással. Vagy egyszer családnapokon csináljuk, hogy az asszonyok összeülnek és kávét

isznak. A férfiak, nem csak az asszonyok. És ha a férfiak akarják, ők is összeülhetnek külön. A férfi és a nő eredetisége megerősítést nyer, ha a nő nőkkel, a férfi férfiakkal van együtt. Valamikor ennek meg kell történnie. Talán meg tudjuk az idén, ebben az évben csinálni, hogy összejönnek egy délután külön a nők és külön a férfiak. Az is elképzelhető, hogy a nők egy hétvégét vesznek ki maguknak, vagy egy saját hetet. Ezek persze az idővel összefüggő problémát jelentenek, de szükség van erre. Képzeljék el, lenne az asszonyoknak egy külön folyóiratuk. Vagy pedig regionálisan csoportjaik és időről időre összejönnének. Nem mondom, hogy kell, vagy hogy mindjárt kell. De a Schönstatt-mozgalom képébe tartozik, hogy van családmozgalom, van egy férfimozgalom, és van az anyák mozgalma. Természetesen ebben a férfimozgalomban benne lehetnek olyanok is, akik nem tagjai a családmozgalomnak. Az anyák mozgalmában lehetnek anyák, akik nem tartoznak a családmozgalomba. A gyerekeinket bevisszük a háziszentélybe, de eljön annak az ideje, amikor a gyerekeknek külön szükségük van saját maguknak valamire. Egy tízéves fiú már nem tud csak a szülőkkel a háziszentélyben lenni. Neki szüksége van fiúcsoportra. Egy tizennégy éves már nem tud a szülőkkel a háziszentélyben imádkozni. Vagy van egy saját háziszentélye, vagy csak azért megy a szülőkkel a háziszentélybe, mert kap egy új biciklit. Meg kell hagyni a szabadságát. De szükségünk van egy ifjúsági mozgalomra is. És a lányoknál is. A családmozgalom körül szükségünk van egy nőmozgalomra, egy fiúmozgalomra és egy leánymozgalomra. A probléma, amit megneveztünk, tehát nemcsak az asszonyoké, akik meg akarják magukat valósítani. Ez a férfiaknak is probléma. Ezt megfigyeljük minden kultúrában. Ahol a kultúra jó, ahol férfi és nő együtt alakítja az önállóságot, akkor mindenütt, ilyen helyeken van egy élettér, amit csak az asszonyok hódítanak, és van egy élettér, ahol a férfiak vannak magukban. Ezt egyszerűen szem előtt kell tartanunk. Ha olyan tendencia alakul ki, hogy az asszonyok együtt akarnak lenni, hogy megvalósítsák magukat, akkor meg kell kérdeznünk, hogy Schönstattban ebből valami változás születhet-e?

A második: A házasságon belül is szükségünk van élettérre, ahol az egyesek ki tudnak bontakozni. Nem lehetünk csak együtt. Mindenkinek szüksége van egy saját élettérre is. Egy olyan területre, ahol külön foglalatoskodik mindenki valamivel. Külön saját feladat, saját személyes idő, saját pénz és saját hely a közös lakáson belül. Egy saját feladatra van szükségünk. Ez lehet személyeknek egy köre, akikért felelősek vagyunk. Az apostoli munkánkból ez magától fog adódni. Sokan vannak, akik automatikusan vagy a férjhez vagy a feleséghez fognak fordulni. Ez lehet egy külön terület a plébánián,

vagy valami más vállalkozás, vagy pedig a foglalkozásbeli, hivatásbeli munkánk. Rendben van, ha ilyesmi felmerül. De nem szabad szem elől tévesztünk, hogy egy asszonynak, akinek több gyermeke van, ez sok munka. Alkalmazhatnak, természetesen, egy háztartási alkalmazottat. Így csinálták régebben a királynők, egy dajka nevelte fel a gyerekeket. Biztos, hogy jobb, ha ezt az anya csinálja. Ha a gyerekek kicsik, jó, hogyha az anya otthon van. De nagyon fontos, hogy az ő tevékenysége ne korlátozódjon csak a házra.

Az első: Egy asszonynak, akkor is, ha otthon van, szüksége van egy saját tevékenységi körre. Ha munkahelye van, akkor mindenképpen van. Mindkettőnknek szükségünk van egy helyre, amely kizárólagosan a sajátom. Itt van egy nehézség. A nehézség abban áll, hogy helyszükében vagyunk. Eszményi lenne, ha mindenkinek lenne saját szobája. Ha a férjnek lenne egy külön szobája és a feleségnek is lenne egy külön szobája. Egy olyan hely, ahová visszavonulhatnak. Ha mindig a többiek között kell lenni, az nem jó a személyiségre nézve. Nem mondom, hogy ezt azonnal szervezzék meg. De vannak házak, ahol a gyermekeknek van saját szobájuk. Egy 14 éves fiú és van saját szobája. Az anyjának nincs saját szobája. Ez jó? Hát, gondolom, nem olyan jó. A 16 éves lánynak van saját szobája, az apának meg nincsen. Neki csak a közös helységek vannak, ahol ő élhet. Nem azt mondom, hogy most azonnal intézkedjenek. Van más út is. A közösen használt helységekben is lehet egy olyan terület, ami csak kizárólagosan egy személyé. Például ott van az apának az íróasztala, és az az övé, és oda nem nyúlhat senki. A gyerekek sem. Ott nem nyit ki senki egy fiókot, és senki nem vesz fel ott egy papírt, még akkor sem, ha egészen alul a papírok között egy rózsaszín lap van, amelynek orgonaillata van. És ilyesmire szüksége van az asszonynak is. Szüksége van egy helyre, ami csak az övé. Könnyű azt mondani, hogy az asszonyé a konyha. Egy saját helyünkre van szükség, ahol lakhatunk. Ez lehet egy olyan helységben, ami közös. Néha a férfi számára az a hely, ami a sajátja, az a műhely, ahol a szerszámai és a gépei vannak. Ez is lehet, és akkor oda visszavonulhat.

A saját pénzről

Saját pénzre van szükségünk. Nem helyes, hogy csak közös pénzünk van. Amiatt van erre szükség, mert más a beállítottságunk a közös pénznél és más a magán pénznél. Az a normális, a szokásos, hogy a számlához mindkettlen hozzáférhetnek. Tegyük fel, hogy a férjnek van keresete és a család az ő keresetéből él. Akkor nem jó, ha csak neki van lehetősége a számlához hozzányúlni. Fontos, hogy ez mind a kettőjük számára lehetséges legyen, különben az asszony rabszolga. Ha a férfi azt mondja, hogy én kerestem meg a pénzt, tehát én magam egyedül akarok rendelkezni a számlával, akkor adjon fizetést a feleségének. Meg lehet állapítani, hogy mennyit ér az asszony munkája. A szabad piacon, amikor a háztartásban valakit alkalmaznak, meg lehet tudni, hogy mennyiért vállalják azt. A háztartási alkalmazottét, plusz még egy nevelőnőét. Az órák számát is figyelembe kellene venni. Nem sok asszony van, aki csak nyolc órát dolgozik. Ez azt jelenti, hogy túlórák is kellene fizetnie. Tehát ha úgy gondolja, hogy saját maga rendelkezhet a pénzzel, akkor adjon a feleségének azért, amit ő tesz, fizetést. Ezt így lehet. Csak az az aggodalmam, hogy a férjnek nem sok marad. Jobb megoldás, hogy van egy számlánk és mindegyikünk rendelkezhet vele.

De ez nem elég, mert ezzel a közös számlával szemben van egy bizonyos felelősségérzetünk. Nem rendelkezünk ezzel a közös pénzzel úgy, mint azzal, ami csak az enyém. Ezért jó, hogyha van saját pénzünk is, amivel teljesen egyedül, én rendelkezem. Nevezzük ezt zsebpénznek vagy magánpénznek. Háromféle pénzünk van. A közös számla, a férj magánpénze és az asszony magánpénze. Mondjuk harmincezer forintot keresünk. Van a férjnek minden hónapban kétezer forintja, van a feleségnek kétezer forintja, vagy háromnégyezer, nem tudom. És akkor egy összeg, ami a közös kasszába megy. A magánpénz nagysága olyan legyen, hogy a személyes dolgainkat meg tudjuk venni. Pl. ruhát, fodrászt, esetleg filmet. Ez fontos a személyiség számára. A pénz erősíti a személyiséget. Valószínűleg nem így csinálják. Természetesen. Általában egy nagy pénztár van és mindenki kivesz valamit, és akkor jó. De ez is jó, amikor saját pénz van. Ez fontos. A saját pénzből például vásárolhatok a férjemnek egy ajándékot. A közös pénzből furcsa ajándékot venni. Vagy amikor a városban vagyok, vásárolok, és most szép lenne egy kis kávé inni. A közös pénzből rossz, mindenki ismeri. De ha van saját pénzem, miért

ne, most egy kis kávéfőzőt fogok inni. Vagy ha férfi vagyok és van egy állatkereskedés, és van olyan szép, kedves, szimpatikus krokodil, akkor azt a közös pénzből nem lehet megvásárolni, de a saját pénzből miért ne? Jó? Egy kicsit tréfásan mondtam. Nem mondom, hogy kell, ezt lehet.

Ez a gyereknevelésben is fontos. Amikor a gyermekek növekednek, akkor fontos, hogy nemsokára kapjanak pénzt. Nemcsak zsebpénzt csokoládé-
ra, hanem hogy felelősen vásároljanak valamit. Pl. vásárolni az iskola számára, vagy filmet, vagy később ruhát. Akkor természetesen ez a saját pénz – jobb, mint a zsebpénz, személyes pénz – több lesz. Meg is tudnak belőle takarítani. Rendszeres havi juttatás, amivel ők bánnak. Egy 14 éves gyerek eldöntheti, hogy mire spórol. Egy kerékpárra vagy egy videóra, vagy pedig egy ünneplős öltönyre. Emellett döntenie kell és bánnia a pénzzel. És ez fontos. S ez egy nagyobb összeg legyen, amivel rendelkezhet. Lehet egy szabályozásban megegyezni. Nagy kiadások esetében, amit szeretne realizálni, azt még megbeszéli a szülőkkel is. A szülők egyetértésével csinálja azt, hogy kiadja az összes pénzt egy kerékpárra. De azt szeretném tanácsolni, hogy legyen nagy szabadság ebben a dologban. Mert ez a szabadság erősíti a személyiséget. És a gyerek megtanul pénzzel bánni. Hogyha megbánja, hogy erre vagy arra adta ki a pénzt, az jó neki, mert ebből tanult. Az előírásoknál, hogy előírunk valamit, annál jobb, hogy beszélünk egymással. A saját pénz, az a személyiséghez hozzátartozik. Ez már egy tízéves gyerekekre is áll. Egy tízéves gyerek nyugodtan megvásárolhatja az iskolai dolgait.

A saját időről

Az utolsó, amiről még szólni akarunk, az a saját idő. Egy időszak, ami csak a miénk. A házasságban szükségünk van kizárólagosan saját időre is. Lehet, naponta van egy olyan idő, ami csak a miénk. A sajátunk és a Jóisténé, a sajátunk és a kedvteléseinké, vagy az én időm és a barátaimé. Hasznos lehet, hogy hosszabb időt kapjanak az egyesek. Egyedül nyaralni menni. Ez nem a szokásos lesz. De előfordulhat, hogy erre szükség van. Vagy néhány napra elmegyünk ismerősökhöz. Elmegyünk Óbudavárra és dolgozunk itt, ebben a házban. Nem mondom, hogy kell, szabad. És akkor könnyebben újra egymásra találunk. Fontos annak a tudata, hogy visszahúzódhatom, magamban lehetek, visszahúzódhatom a férjemtől, feleségemtől. Ha vallásos életet élünk, akkor az egészen magától értetődő. Az az idő, amit az Istenünknek ajándékozunk, az egy olyan idő, amely a sajátunk.

Ahol mindkettő kibontakoztathatja a személyiségét, ott előfordulhat, hogy egymástól elfele bontakoznak ki az egyesek, hogy különböző életkörök jönnek létre. Ezt meg lehet akadályozni. Van erre egy nagyon egyszerű szer, hogy megakadályozzuk, hogy a fejlődésünk más és másfele menjen. Ezt az eszközt, ezt a szert a jelmondatunk mutatja. Megállunk és elidőzünk együtt. Hagyjuk, hogy összefolyjon az, amit külön-külön megéltünk. Itt mindjárt adódik egy probléma. Elmeséljük egymásnak, amit külön-külön átéltünk, és a társunk azt furcsának találja. Ha egy férfi hallja, hogy mit beszéltek egymással az asszonyok, akkor égnek áll a haja. Ha egy asszony elmeséli a férjének, hogy ők nők együtt, két-három óra alatt mi mindent beszéltek egymással, akkor a férfi azt mondja: Erről beszéltek ti három órán át? Nem tudja megérteni. Ha egy férfi itt a meg nem értését fejezi ki, akkor a felesége elkezd kivándorolni. És ha egy férfi a feleségének elmeséli, hogy a többi férfival mit beszéltek, akkor a felesége azt érdekesnek találja, de azért egy kicsit csodálkozik, hogy ilyesmiről ilyen sokat lehet beszélni. Ha a férjnek az az érzése van, hogy a felesége ezt gondolja, akkor többet nem szeretne ezekről a dolgokról mesélni neki. A probléma ott van, hogy a külön utak után összejövünk-e, tud-e bennünket érdekelni vagy sem az, ami a másikkal történt. Az, hogy egymástól elfele, úgymond szétfejlődünk-e vagy sem, az ott dől el, hogy tudunk-e egymás dolgai iránt érdeklődni. Egész távoli és hosszú utakat járhatunk be. Barátságokat szöhetünk másokkal, melybe a társunk nem kap-

csolódik bele. Lehetünk akárhány egyesületben elnökök, az egységünk soha sincs veszélyben abban az esetben, ha hazajövünk és mesélünk egymásnak. Ha a társ azt, amit elmesélünk, azt szépen befogadja.

A Jóisten különbözőképpen vezet bennünket. Vannak házastársi közösségek, amelyek olyanok, hogy egy szoros együttműködés a megfelelő nekik. És van olyan házastársi közösség, ahol csak kis felületen, éppen csak hogy érintik egymást. Az első esetben két olyan körről van szó, amelyek majdnem teljesen fedik egymást. A másik esetben két olyan körről van szó, amelyek éppen hogy csak kicsit metszi egyik a másikat. Ha jól látom, akkor vannak különböző házastársi közösségi formák. De van egy szívügyem. A szívügyem abba az irányba mutat, hogy legyen sok idő, ahol minél inkább megbeszéljük a dolgokat. Sokat meséljünk egymásnak. Vegyünk nagymértékben részt mindabban, ami a társunkat mozgatja. Törekednünk kellene arra, hogy hordozzuk egymást abban, amit az egyesek egyedül csinálnak.

Mikor éreztük azt, hogy a társunk hordoz bennünket? Abban a pillanatban érezzük azt, hogy a társunk hordoz bennünket, amikor mesélhetünk neki, és amikor ő megérti azt, amit mi csináltunk. Amikor mondja, hogy ezt jól csináltad. És amikor azt tapasztaljuk, hogy azokban a dolgokban, amik foglalkoztatnak, kísér. Van egy kérdés, amit még nem tudunk, hogy hogyan oldjuk meg, és azt elmondjuk a társunknak és egy bizonyos idő után megszólít bennünket a társunk és megkérdezi, hogy ezt a kérdést, ezt a problémát hogyan oldottad meg. Meg lehet az az érzésünk, hogy az utunkon kísér bennünket. Nem egyedül vagyunk úton. A társunk érdeklődése kísér bennünket.

Fontos az, hogy a házasságban a saját egyéni személyiségünket ki tudjuk bontakoztatni. De ezen az úton újra és újra megállunk és elidőzünk együtt.

Az Egyház és a modern világ kapcsolata

A mai korban az Egyház nehéz helyzetben van. Az Egyháznak máról holnapra szembesülnie kellett a modern korrallal, mert a kommunista időszak alatt az Egyházat elnyomták. Miután összeomlott a kommunizmus, az Egyház szembesült egyik napról a másikra a modern világgal. Ez a modern világ egy más világ, mint az előző századok világa. Az embereknek a szituációja, helyzete más.

Az emberek régebben egy paraszti és kézműves kultúrában éltek, ma pedig ipari kultúrában élnek. A nemzetközi kapcsolatok kultúrájában a nemzetközi cégek kultúrájában, a világméretű pénzügyi összefonódások, kapcsolatok kultúrájában, a tömegkommunikációs eszközök kultúrájában élünk. A számítógép segítségével a világ összes számítógépével kapcsolatba léphetünk. Telefonálhatunk egymással. Az információkat az egész földkerekségen el tudjuk terjeszteni. És erre a világra a kereszténység még sose nyomta rá a bélyegét. A paraszti és kézműves kultúra esetében ez megtörtént. Az Egyház ennek a kultúrának minden értékét megérintette és az Isten országának jeleként értelmezte. Gondoljunk Jézus sok hasonlatára: „A mennyek országa olyan, mint a mustármag. A mennyek országa olyan, mint a kovász. Ti vagytok a föld sója. A mennyek országa olyan, mint a magvető, aki jó magot szór a földre.” Jézus jó pásztornak nevezi magát. „A jó pásztor ismeri az ő juhait. A jó pásztor életét adja juhaiért.” Jézus megérintette a kézművességet is és a kereskedelmet, ahogy akkor működött. Beszél a kereskedőről, aki igazgyöngyöket keres. Ha egy különlegesen szép gyöngyre rátalál, akkor mindenét eladja, hogy azt az egyetlen egyet megszerezhesse. És a többi.

A kultúrának arra a világára, amit elhagytunk, a kereszténység rányomta a bélyegét. Ez az Egyház gyakorlati életére is áll. Az Egyház a paraszt munkáját végigkísérte. Voltak a könyörgő körmenetek. Az Egyház kísérte a vetés növekedését. A rossz időjárás veszélyt jelentett a vetésre, a jó időjárás áldás volt. Ott imádkozták, hogy „a villámtól, a jégesőtől, a zivatartól ments meg bennünket”. Végül, amikor learatták a termést, akkor hálaadó ünnepet tartottak. A paraszt munkahelyén keresztény jelek voltak. A mezőkön kinn a fészületek, kis oltárszerűségek, kis szobrok, képek. Minden veszélyre, nehézségre volt egy alkalmas imádság.

Az a világ, amelyben ma élünk, nincs még megkeresztelve. Az Egyház még nem hódította meg ezt a világot és nem hatotta át. Nincs például körmenet, amikor a gyárakban egy új munkafolyamatot elindítanak. Nincsen ajtatósság arra az esetre, ha egy laboratóriumban egy vizsgálat válságos helyzetbe kerül. Nincs az imakönyvben egy imádság arra az esetre, ha egy számítógépes program felmondja a szolgálatot. Nincs ima egy autó motorjának a támogatására. Arra vonatkozó ima sincs, hogy legyen szabad a telefonvonal. Ez az egész modern világ nem került még kapcsolatba a kereszténységgel.

Az Egyház még nem értette meg ennek a világnak az értékeit. Kentenich atya ezt elkezdte. Pl.: a „kegyelmi tőke” kifejezése, amelyet létrehozott. Ennek nagy jelentősége van. Ő vett egy értéket, amely a modern ember számára fontos, a tőkét, és ezt jelképezte az Isten országában. Később hasonlót tett a „biankó felhatalmazás” kifejezéssel. A bankvilágból vett egy kifejezést, hogy ábrázoljon egy folyamatot, ami a Szűzanya és köztünk folyik. Mint ahogy valaki egy biankó csekket kiállíthat, így mi is aláírunk egy papírt és a Szűzanya rendelkezhet velünk. Az életfolyamat természetesen ismert volt. Ez nem új. Már a Miatyánkban is ezt imádkozzuk, hogy legyen meg a Te akaratod. Új az, hogy a modern üzleti élet nyelvén fejezzük ezt ki.

Egy új világgal van tehát dolgunk. Ez az új világ még nem keresztény. A mi magyarországi Egyházunk nagy hirtelen szembesül ezzel a világgal, ezért nagyon nehéz a helyzete. Nem szabad azon csodálkoznunk, hogy úgy néz ki, hogy sikertelen az Egyház. Az egykori keresztény légkör már nincs meg. Ebben nem a kommunisták a hibásak, hanem az a „hiba”, hogy egy egész új világ van előttünk. Egy új világ született meg, és még nem keresztény. Ezt a világot tehát kereszténnyé kell tenni. Ez a két világ nagyon távol van egymástól. A régi világban a sikert egy gazdag aratás jelenti. Az új világban a sikert egy sikeres termék jelentheti, vagy egy sikeres szerződéskötés. Vagy pedig egy sikeresen végigvezetett munkafolyamat, projekt a cégnél. Mindezt az Egyház még nem vette tudomásul.

Keresztény élet a családban

Az ember is más lett. Az ember benne van ebben a modern munkafolyamatban, ezért úgy néz ki, mintha a modern világban a kereszténység nem lenne hordozó erő. Egy nagy feladat van előttünk. Ezt a feladatot így írhatnánk le: Egy új világot kell kereszténnyé tenni. Az új világ evangelizálása a családban kezdődik. Nem elég, hogy egy szót mondunk, egy embert megtérítünk, hanem fontos, hogy az egész életet áthassuk a kereszténység szellemével. Ez elsősorban a családban lehetséges, ezért a mai kor kereszténnyé válása számára a családnak különös jelentősége van. A régi magyar birodalom kezdete egy házasság volt, a szent királyi család házassága volt. Ennek már ezer éve. Ebből a szent családból történt a magyarok kereszténnyé válása. Egy olyan társadalmi rend volt, amikor a király meghatározhatta az egész nép útját.

Ma egy más életformában élünk, demokratikusban. Ma a nép uralkodik, ezért a nép között kell, hogy szent családok jöjjenek létre. Az elkövetkező korszakra Magyarországon szent családok fogják a bélyegüket rányomni. Szent István és Boldog Gizella házassága által Isten szólt hozzánk. Azt mondja, hogy Magyarországot egyszer házaspár alakította és tette kereszténnyé. Gyermeük, Szent Imre, jelképe annak, hogy valamiképpen az egész magyar nép az ő szent gyermeük lett. A jövődő Magyarország uralkodója nem egy királyi pár, hanem maga a nép. Ebben a népben majd sok szent család lesz. Családok, ahol a kereszténység szelleme uralkodik. Az Árpád-ház, a királyi család sok szentet ajándékozott. Szent Margitra, Szent Erzsébetre, Szent Lászlóra gondolunk. Ezek a szentek minden esetben az egész népet befolyásolták keresztény módon.

A magyar Egyháznak így királyi házakra van szüksége. Azért hívjuk királyi házaknak, mert Krisztus a király él ezekben a házakban, és mert ezekben a házakban isteni nemesség van. A keresztény családjainknak tényleg isteni nemességük van. Egy isteni nemesség még hatalmasabb, mint egy emberi nemesi mivolt, ahogy az az Árpád-házra érvényes volt. A keresztység szentsége által a házastársak részesednek Krisztus királyi méltóságában. A bérmlás szentségében az Ő erejét, lelkét kapták meg, hogy alakítsák ezt a világot. A házasság szentsége révén maga a házuk Krisztus jelenlétének a helyévé vált. A keresztény házastársak háza kis templommá lett. Az ő házuk egy élő szentély. Ezért keresztény családoknál sok helyütt találunk szentképeket, és különösképpen a feszület mellett a Szűzanya képét. A családok ott összegyűlnek és imádkoznak

és köszönetet mondanak mindazért, amit a nap folyamán átéltek. Így a ház szentélyében a modern életet, a modern világot belevonják az istenibe. Ez egy nagyon hasonló folyamat ahhoz, amit az Egyház a létének a kezdetén átélt.

Az Egyház egy olyan világgal szembesült, amely nemhogy keresztény nem volt, hanem istenellenes volt. A pogány római világ felbomlóban volt. Ebben a helyzetben a Szentlélek az Egyházat egy úttal ajándékozta meg, ez a házakba vezető út volt. Egész házak lettek kereszténnyé. Ezekben a keresztény házakban egész napon át uralkodott a kereszténység. Ezeknek a házaknak keresztény légkörük volt. Érezni lehetett az Úr jelenlétét, és az Úr jelenléte megváltoztatta az emberi viselkedést. „Nézzétek, hogy szeretik egymást!” – mondták a pogányok a keresztényekről. A keresztény életmód vonzó volt. A keresztények háza vonzóró volt a szomszédok, barátok részére. Jól érezték magukat a keresztényeknél. Szívesen megálltak a mindennapok forgatagában, és felüdültek lelkileg a keresztényeknél. Jól esett ezeknek az embereknek a szeretetét élvezni. A keresztények szívesen beszéltek az örömük forrásáról, Jézus Krisztusról, aki közöttük élt. Így váltak a házak a keresztény evangelizáló munka kezdetévé. A házakban történt a szentmise ünneplése is. Vezető keresztény családok házaiban jött össze a közösség. A Római levél 16. fejezetében Szent Pál üdvözli a barátait Rómában. Nem csak egyes személyeket üdvözöl, hanem egész házakat. Sőt egy egész közösséget is üdvözöl, amely egy bizonyos házban szokott összegyűlni. Ezzel egy pogány környezetben élő eleven Egyház van a szemeink előtt. Kirajzolódik a magyar Egyház jövőjének a képe is. Olyan Egyház lesz, mely a házakban bontakozik ki és az egész társadalmat áthatja. Úgy, ahogy a keresztény magyar birodalom egy keresztény királyi házból nőtt ki és így fog a népünk újra evangelizálása a keresztény házakból újra megtörténni.

Még tovább kellene gondolkoznunk és kifejtenuk, hogy milyen az élet egy keresztény házban. Az imádságról, ami kísér egész napon át, különösképpen az esti imáról, amelyben a nap eseményeit megköszönjük. Gondolkoznunk kellene az ünnepekről. A gyermek születése, megkeresztelése, elsőáldozása, bérmálkozása, házasságkötése és ahogy az öregségében az embert kísérik, a betegek szentsége és végül pedig a temetés.

Gondolkoznunk kellene az egyházi évről, ahogy az év folyamán a házunkban az Egyház kísér bennünket. Az egyházi év légköre a házunkban. Ünnepeink az adventet. Krisztus azt mondja nekünk: „Hozzátok akarok jönni, a házatokba.” Karácsonyt ünnepeink. Krisztus újjászületik a házunkban, a szívünkben. Az új évet a Szűzanyával kezdjük. A Szűzanya étellel ajándékoz meg bennünket és kísér az éven át. A böjti időben a szívünket egy nagyobb

szeretetre készítjük fel. A húsvét reményt és a jövőbe vetett bizalmat ajándékoz nekünk. A Feltámadott fénye erősebb, mint a halál. Májusban a Szűzanya van hozzánk közel. Pünkösd azt mondja, hogy a Szentlélek mindannyiunkra alászállt. A családnak mindenegybes tagja eredeti személyiség, és eredeti lelki-szellemi adománnyal rendelkezik. Az évközi idő a hétköznapiak megszentelését szolgálja. Így gyermekeink egy keresztyén légkörben nőnek fel. Az egyes személyek számára a házak a keresztyén élet forrásává válnak.

Ilyen megfontolások nagyon fontosak számunkra. Azért fontosak számunkra, mert ily módon bizonyos tudat fejlődik ki. El kell jönnie az időnek, hogy azt, ami nálunk kifejlődött, az egész Egyház átvegye. Egy ilyen, általunk végigvezetett megfontolás számunkra nem volt új. Szent István jubileuma, az ország konkrét helyzete összefüggésbe került azzal, ami nálunk a családmozgalomban létrejött. Az Egyház számára a ház az élet új forrása. A házasság szentségében Krisztus nem csak a házaspárokat akarja megszentelni, hanem a házastársak és a gyerekek által Krisztus az Egyháznak akar új életet ajándékozni. Ha a keresztyének az időben, amin keresztül vezet az életútjuk, újra meg újra megállnak és egymáshoz fordulnak, akkor a társadalmuk számára az élet és az öröm forrásává válnak.

Nem elégséges csak az, hogy világosan lássuk a keresztyén család és ház jelentőségét, hanem a házasság és a család a keresztyének legfontosabb feladata. Tehát megállunk a modern korban vezető utunkon és szakítunk időt egymás számára. Elidőzünk együtt, mint házaspárok. Amikor együtt vagyunk, akkor Krisztus közöttünk van, ahogy az Úr mondta: „Ahol ketten vagy hárman az én nevemben együtt vannak, ott közöttük vagyok.” Időt szakítunk egymás számára és beszélgetünk egymással. Időt szakítunk egymás számára és elmeséljük egymásnak, hogy ki mit élt át ennek a világnak az útjain. Időt szakítunk egymás számára és tudatában vagyunk annak, hogy Isten itt lakik közöttünk Jézus Krisztus, az Ő fia által. Meg vagyunk győződve arról is, hogy a Szűzanya, a keresztyének anyja, egész különösképpen itt van velünk a házukban. Így mi, mint házaspár, gyermekeink számára az öröm forrásává válunk. A gyerekek érzik, hogy elfogadjuk egymást, és hogy elfogadjuk őket. A gyerekek érzik, hogy bennük Isten ajándékát látjuk. A gyerekek érzik, hogy örömünk telik bennük. Így a gyerekek megkapják azt, ami az ő személyiségük növekedéséhez a legszükségesebb, legfontosabb. Megélik azt, hogy fontosak számunkra. Értékes személyiségeknek élik meg magukat, mert mi igent mondunk rájuk, ezért igent mondanak saját magukra is. Ez az igen, amelyet mi a keresztyén családban egymásra mondunk, értékesebb, mint az anyagi javak. Talán a gyerekeink meg kell, hogy állapítsák, hogy sok minden nincs meg nálunk, de itt vagyunk mi egymásnak.

Az örömről

A jelmondatunk különböző elemekből nőtt össze, de a Jóisten egységként gondolta. Ezen az egységen akarunk egy kicsit elmélkedni. Ha azon gondolkodunk, hogy hogyan jön létre a környezetünkben öröm, hogyan válunk az öröm forrásává, a válasz nagyon egyszerű. Gondoskodunk arról, hogy bennünk, magunkban legyen öröm, akkor mások számára is az öröm forrása leszünk. Vizsgálják ezt meg egyszer. Ha mi magunk örülünk, akkor átadjuk másoknak ezt az örömet. Egy mély öröme gondolok, nem arra, hogy nevetünk egy viccen. Nem is egy vidám hangulatra gondolunk, amikor együtt ülünk és borozgatunk. Én egy valóságos öröme gondolok.

Az öröm az, amikor valaki kipiheni magát valami szépben, nagyban, jóban, amire törekedett. Ha megállunk és egymással elidőzünk, akkor egy nagy örömet élünk meg. Megéljük azt, hogy valaki elfogad bennünket. Ez az, amire vágyunk. Arra vágyunk, hogy értékesek legyünk valaki számára, hogy azt mondja valaki nekünk: „Te fontos vagy a számomra.” Hogy valaki elfogadjon bennünket olyannak, amilyenek ténylegesen vagyunk. Ha a társunk hozzánk fordul és nálunk elidőzik, akkor érezteti velünk, hogy fontosak vagyunk a számára, és hogy a velünk való közösség fontos neki. Érezzük ezt, hisz nem is szakítana időt ránk ellenkező esetben. Így keletkezik bennünk az a tudat, hogy értékesek vagyunk, és ez válasz egy vágyakozásra. Ez a vágyakozás beteljesül, amikor időt szakítunk egymás számára és ezért keletkezik az öröm. Ez az öröm nem a pillanat öröme, hanem ez olyan, mint egy alaphang a lelkünkben.

Képzeljének el egy házaspárt. Együtt vannak. Egyikünk azt mondja: „Gyere, szükségem van rád!” Megfogják egymás kezét vagy átkarolják egymást és csendben állnak. Nézik a Szűzanyát és a Szűzanya nézi őket. Ők ketten tudják, hogy fontosak egymás számára és csendes öröm keletkezik bennük. És ha ez minden nap megtörténik egyszer-kétszer, akkor az öröm alaphang lesz ebben a közösségben, ez pedig kisugárzik, megérzik a többiek. Ha valakivel találkozom, akiben belül öröm van, akkor az átszáll rám. Ezt jelenti, hogy örömforrássá leszünk. Az egymásnál elidőzés az öröm embereivé tesz bennünket.

Talán jól jön egy pedagógiai megjegyzés. Ha gyakrabban elfogadom a társamat olyannak, amilyen – nem olyannak, amilyennek lennie kellene,

nem úgy, hogy először szeretném, hogy megváltozzon, hanem úgy elfogadom, amilyen –, ha megélem, hogy ő elfogad engem, akkor nálam másokkal szemben bizonyos magatartás jön létre. A gyerekeim felé is így fordulok. A gyerekeimnél is el tudok időzni. Talán csak egy egész rövid időn át, talán csak néhány másodpercről van szó, de elidőzöm náluk és belső kapcsolatban vagyok velük. Így bánok a munkatársaimmal vagy a többi embertársammal. Ez jó tesz az embereknek.

Vannak, akik ezt jól tudják, és ezt beépítik a munkafolyamataikba. Biztosan ismerik a McDonald's céget. Több mint tízezer üzletük van, és van egy egészen meghatározott stílusuk. Vannak bizonyos termékek, ami az egész világon ugyanolyan. Egy egész meghatározott saját stílusuk is van. Például mindig tisztaság uralkodik az üzletekben. Ide tartozik az is, hogy minden vendőre, az, aki őt kiszolgálta, ránéz. Ez az, amiről most éppen beszélünk. Az az embernek az az érzése egy rövid pillanatra, hogy itt most valami értem van, itt most nálam valaki elidőz. Ez az, ami fontos az egészben. Amit mi, mint módszer kitalálunk, mint a schönstatti családok módszere, az nagyon mélyen megfelel az emberi természetnek. Ezt mások is észrevették és pénzt csinálnak ezzel. Arról van szó, hogy fedezzük fel magunknak örömforrást úgy, hogy azt magunk átéljük. Ha ezt naponta egymásnál átéljük, akkor az rányomja a bélyegét a mi viselkedésünkre. Nem kell úgy feltennünk magunkban, hogy ezt most így akarjuk csinálni, mint az eladó a McDonald'sban. Nem kell számolnunk, hogy 1-2-3, amikor valakivel találkozunk. De elidőzünk, amikor valakivel találkozunk, úgy, hogy a másiknak megvan az az érzése, hogy ez most itt van nálam.

Kentenich atya esetében ez egy nagyon erős benyomás volt, amit az ember a vele való találkozásban kapott. Őutána ünnepeltem a szentmisét. Bejött a sekrestyébe, nem tudtam, hogy ő jön most. Egészen nyugodt volt. Nem is szólítottam meg, mert éppen a szentmisém előtt voltam. Várt a sekrestyeajtóban rám, amikor akartam menni szentmisét ünnepelni és talákoztunk és elidőztünk egymásnál. Ez pár másodperc volt. Négy szót szólt hozzám, de az egy örökkévalóság volt, és jót tett nekem. Ha ezt egymással gyakoroljuk, hogy elidőzünk egymással, együtt, akkor ez magatartásunkká válik. Akkor ezt a másokkal való találkozásban is így csináljuk, és ezzel átadunk a többieknek valamit a mi örömünkből.

Magam egy kicsit kíváncsi vagyok e tekintetben, hogy lesz-e ebből egy szokás, mint a McDonald'snál, hogy stílussá fog-e válni? Ez idáig ez egy megfogalmazás. Persze több, mint egy megfogalmazás. Egy szívügye a közösségnek. Vannak nálunk csatlakozási pontok. Már évekkkel ezelőtt

mondta valaki, hogy egy tekintet, egy pillantás az elég. Menjünk együtt a háziszentélybe és időzzünk el ott. Azt szeretném, ha világos lenne számunkra, hogy ez nem idő kérdése, hanem a találkozás minőségének a kérdése. Nem annak a kérdése, hogy meddig ülünk egymás mellett. Elidőzni azt jelenti, hogy a most következő idő a kettőnk együttes ideje lesz. Az örökkévalóság egy mozzanata kerül be az időbe. Két személyiség egybeolvad. Eggyé válnak anélkül, hogy elveszítené az egyik is és a másik is saját magát. Ez egy nagyon rövid idő alatt, egy búcsúzkodásnál megtörténhet. Ezt az Istenemmel is csinálhatom. Ha csörög a telefon, mondhatom azt, hogy „Atyám, Nálad vagyok”, és a kagylóhoz nyúlok. Ez a szív összeszedettségének a kérdése. Ez csak egy pillanat volt. Egész rövid kapcsolat. Észre se vette, de így volt. Egy másfél másodpercnyi elidőzés, egy kapcsolat. Ez az egymással való találkozás, kapcsolat minősége. Kíváncsi vagyok, hogy ez sikerül-e nekünk?

A háziszentélyről

Összefoglaljuk a kort, és érezzük, hogy a jelmondatunk választ ad mindarra, ami a hazánkban élő embereket mozgatja. Ezt a lépést Önök is megtehetik a csoportokban, ahol dolgoznak és a családnapokon, amelyeket tartanak. Megismerték a módszert. Megfigyelünk egy életfolyamatot, megfigyeljük, hogy mi az, ami az embereket mozgatja, megfigyeljük, hogy milyen értékek megszerzésére törekednek és akkor ezt az életfolyamatot összekötjük a központi életfolyamattal, értékünkkel. A központi életfolyamatunk így hangzik: „Megállunk, elidőzünk együtt és az öröm forrásává válunk.”

A következő előadásban arra törekszünk, hogy jobban megértsük a háziszentélyünket. Persze előre akarok bocsátani két gondolatot.

1. István és Gizella házasságkötésének 1000 éves évfordulója van. Ezáltal a házasságkötés által Krisztus újraszületett, újraszületett Gizella és István házasságának a szentségében. De Krisztusnak ez az újjászületése egyúttal a magyar nép számára is újjászületés volt. Krisztus Magyarországon újjászületett. Ez azzal kezdődött, hogy István és Gizella házasságának a szentségében újjászületett.

2. A kegyeli évekről

A másik gondolat a közelmúltból származik. A Szentatya, II. János Pál pápa az egész Egyházhoz fordult és azt mondta, hogy valami nagy előtt állunk. Az évezred fordulójára akarja a figyelmünket fordítani. Egy körlevelet intézett az egész Egyházhoz. Az a címet viseli a körlevele, hogy: „A harmadik évezred közeledtével.”

Azt mondta a pápa, hogy ez az esemény nagy jelentőségű az egész Egyház számára. Először is arra utal a pápa, hogy Krisztus születése az idők teljességében történt meg. Ez azt jelenti, hogy minden emberi idő csúcspontja Krisztus. Arra figyelmeztet a pápa, hogy ez az esemény nagyon csendben zajlott le és ehhez az eseményhez kötődik a megváltásunk. Azt mondja a pápa, hogy milyen nagyon fontos, hogy ünnepeljük ezt a kegyelmi időt.

Utal egy ótestamentumi szokásra. Volt az Ószövetségben olyan szokás, hogy bizonyos éveket különleges jubileumi éveknek neveztek és tartottak meg. Minden hetedik évben azt akarták, hogy Izraelben helyreálljon a régi rend. Minden ötvenedik évben ez még inkább történjék meg. Például, akik közben rabszolgákká váltak, őket engedjék szabadon, mindenki visszakap-

hatta a földbirtokát, amit elvesztett, minden adósságát engedjék el. Ha ezt nem is valószínűsítették meg mindig rendszeresen, de kifejeződik ebben mégiscsak az embernek az a vágya, hogy legyenek különleges évek.

Az Egyházban is vannak ilyen jubileumi évek. Szent éveknek nevezzük ezeket. A saját életünkbe is vannak ilyen jubileumi évek. 25 éves jubileuma a házasságkötésünknek, az 50 éves jubileum megünneplése. A pápa itt egy alapvető emberi dologra utal, ilyen jubileumi évek fontosak az ember számára, hogy teljesen megújuljon a szemléletében. Azt mondja a Szentatya, hogy Krisztus születésének kétezredik évfordulójának legyen az egész Egyház számára ilyen jelentősége. Csak úgy megjegyezzük, természetesen tudja a Szentatya, hogy nem pontosan a nulladik évben született Krisztus. Eltévesszették akkor, amikor kiszámítani vélték Krisztus születésének a pontos évét. De a pápa elfogadja ezt az időszámítást, és eszerint él. Ezért 2000-ben ünnepeljük Krisztus születésének az évfordulóját. Nyilvánvalóan látszik, hogy a pápa elvár valamit. Izajás próféta kifejezését használja. Izajás azt mondja, hogy az Úr kegyelmi évét kell kikiáltani. A pápa a prófétának ezt a szavát a 2000. évre alkalmazza. Azt mondja a Szentatya, hogy a Jóisten egy különleges kegyelmi évvel akar minket megajándékozni. Meg van győződve arról, hogy ez egy olyan időszak lesz, amelyet különösképpen kitölt az Úr jelenléte.

A pápa mondta, hogy a pápaságának egész ideje erre a célra irányult, a jubileumra. Végigtekinteti pápaságának egész korszakát és azt mondja, hogy minden, ami történt, amit csinált, az valamiképpen erre a jubileumra vonatkozik. Megemlíti a sok írásos odafordulását az egész Egyházhoz, és valóban, ezekben az írásaiban is utal újra meg újra a kétezredik évre. Ezt olvastuk, de nem vettük különösképpen figyelembe. Megemlíti a sok püspöki színódust, ami a zsinat óta történt. Azt mondja, hogy az ő zarándokútjai is erre a jubileumra irányultak. Egy Mária-évet hirdetett meg, amely erre a jubileumi évre kellett, hogy szolgáljon, az 1987-es és 1888-as éveket. Azt mondja, szó szerint idézem: „Nem esik az embernek nehezére kiemelni azt, hogy a Mária-év az 1989-es év eseményeit közvetlenül megelőzte.” A pápa összefüggést lát a Mária-év és a nagy fordulat között, amit mi itt Kelet-Európában megéltünk. Erről lehet látni, hogy a pápa elfogadja azt a tényt, hogy Isten különösképpen belenyúl a világtörténelembe. A család évét is ebben az összefüggésben látja, és ezért szükséges, hogy a nagy jubileumi évre való felkészülés valamilyen módon mindenegyes családon keresztül történjen, mert Krisztus születése is családban történt. A pápa az előkészületeknek egész programját fejtette ki, az előkészületek ezek voltak az első fázisai.

A 2000. évet megelőző utolsó három év lesz az előkészületnek az utolsó fázisa. Az 1997-es évet, mint Krisztus évét akarjuk ünnepelni. Az 1998-as évet a Szentléleknek szenteljük, 1999-et pedig az Atyának. A Szűzanya ezekben az években jelen lesz. Mindegyik évvel különösképpen megünnepelünk egy-egy szentséget. Krisztus évében fedezzük fel újra a keresztséget, és szolgálja ez az év a hit megerősítését, megerősödését. A Szűzanyát pedig anyaságának titkában látjuk magunk előtt és elmélkedünk róla. A Szentlélek évében különösképpen gondolunk a reményre, mint erényre, és az apostoli munkálkodásra. Abban az évben, amely az Atyaistennek szentelt év, a bűnbánat szentségére gondolunk különösképpen és a szeretet erényére. Ehhez további programpontok járnak. Az utolsó évben, amikor a jubileumi év játszódik le, az Eucharisztia, az Oltáriszentség álljon előtérben. Lesz egy nagy nemzetközi eucharisztikus kongresszus. A pápa egy általános, nagy keresztény találkozóra is gondolt, ahol minden keresztény felekezet együtt ünnepel. És szolgálja ez az év a Szentháromság megdicsőülését. Látjuk, hogy a pápának van egy nagy víziója. Ezt a jövőképét úgy foglalhatjuk össze, hogy Krisztus szülessen újra. A kétezredik év legyen kegyelmi év.

Arra vagyunk meghívva, hogy a pápával menjünk a kétezredik év felé. Számítunk az isteninek a térhódítására a világban. Számunkra az a gondolat különösen fontos, hogy Krisztus a házainkban szülessen újra, az, hogy a kétezredik évre a felkészülés a családokon keresztül történjék. Számunkra nagyon fontos az a gondolat, hogy Krisztus a háziszentélyeinkben szülessen újra. Tegnap már egy kicsit elgondolkoztunk arról, hogy ez mit jelent. Krisztus újjászületése az emberi szívekben Isten szava által történik. De ez önmagában még nem elég. A hitből fakadó élethez szükség van légkörre. Így volt ez a kereszténység létrejöttkor az ősegyházban is, és így van ez ma is. Ahhoz, hogy Krisztus újra megszülessen, ahhoz szükséges az, hogy újra létrejöjjön egy olyan térség, ahol a keresztény élet növekedhet. Szükséges, hogy legyenek keresztény házak, amelyekben egész napon át keresztény légkör uralkodik. Keresztény légkör, mely már korán reggel jelen van, amikor elkezdjük a napot a Jóistennel, és amely az egész napon át tart. Este a közös esti imával zárul, vagy a szeretetnek az utolsó jeleivel, amit egymásnak ajánlunk. A kétezredik év erős ösztönzést hoz ebben az összefüggésben. Számolhatunk azzal, hogy Krisztus tényleg újra akar születni a házainkban.

István és Gizella házasságának évfordulója így egy nagyobb összefüggésbe kerül. Ha István és Gizella házasságának ezredik évfordulójával kezdjük a kétezredik évre való közvetlenebb felkészülést, arra gondolunk, hogy ezer évvel ezelőtt a népünk kereszténnyé válása és az evangélium befogadása a

házasság szentségéből indult ki. Most a következőt mondjuk magunknak: Akkor egy házból kiindulva vált Magyarország kereszténnyé. Ez egy monarchia által fémjelzett kor volt. Akkor elég volt az, hogy a fejedelem döntött az egész nép helyett. A kétezredik évben és az azt követő években Krisztus Magyarországon újra akar születni. A kétezredik év Magyarország számára kegyelmi év lesz. De most egy demokratikus társadalomban élünk, és egy demokratikus társadalomban nem egy vezető van, hanem sok. Sok vezető van a politikában, sok vezető van a gazdaságban, férfiak és nők, akik felelősséget viselnek másokért. Ezért Krisztus magyarországi újrászületése sok házban fog történni. A keresztények házai hivatottak arra, hogy Krisztus befogadják és az Ő szeretetét kisugározzák. Érezzük az összefüggést egyrészt István és Gizella házasságának ezredik évfordulója között és aközött, hogy milyen jelentőségük van a házaknak a kétezzer éves évfordulóra vonatkozólag. Krisztus újra akar születni házainkban.

Az Egyházzal megyünk a koron át. Ezen az úton – a korunkban – megálunk és elidőzünk. Elidőzünk, visszatekintünk és előre nézünk. Visszatekintünk azokra, amiket ajándékba kaptunk. Krisztus megszületett ebbe a világba. Kétezredik születésnapját ünnepeljük. Elidőzünk. A Szentatya arra számít, hogy valami nagy dolog történik. A kétezredik év sok ember számára az öröm forrása lesz. Most, mint schönstatti család, feltesszük a kérdést: „Krisztus újjászületése mit jelent nekünk? Krisztusnak a mi háziszentélyünkben kell újjászületnie. Mit jelent ez?” A Szűzanya hozzánk jön, kopogtat az ajtónkon és kérdezi: „Jöhetek hozzátok?” Szívesen meghívjuk, hogy jöjjön hozzánk. A schönstatti kegyképnek az otthonunkban díszhelyet adunk. Halljuk, hogy a Szűzanya mondja: „Kívánok tőletek valamit. Azt kívánom tőletek, hogy újuljon meg a keresztény életetek. Először is, mint házastársak, hogy újra egymásnak ajándékozzátok a szereteteket. Azt akarom, hogy megálljatok, és azt kívánom, hogy időt szakítsatok egymás számára. Azt kérem, hogy sok áldozatot ajándékozzatok nekem.”

Krisztus keresztről

Most szeretnék valamit bemutatni Önöknek, ami nagyon fontos, amit mindenkinek meg kell értenie, amit önállóan végig kell gondolniuk. Ha a szeretetszövetségről akarnak beszélni, ezt végig kell gondolniuk. Ha a Szűzanyának áldozatot ajándékozunk, akkor Krisztushoz leszünk hasonlók. Ha arról van szó, hogy időt szakítsunk egymás számára, akkor lehetséges, hogy ez nehezünkre esik. Ha ezt az áldozatot meghozzuk, akkor kereszt van az életünkben és hasonlókká válunk a megfeszített Krisztushoz. A keresztség által Krisztus a szívünkben él. De nem bontakozhat ki, mert az önzésünk akadályozza, saját magunkat kerülgetjük, fontosnak tartjuk magunkat. Csak ha készen vagyunk arra, hogy Krisztussal a kereszten szenvedjünk, és Vele együtt odaajándékozunk magunkat az Atyának, csak akkor tud Krisztus élete bennünk kibontakozni. Így volt a szentek életében. Krisztus szenvedésében való részvétel által lettek képessé arra, hogy Krisztus életének életteret adjanak. Ha a Szűzanya azt mondja, hogy ajándékozzál a kegyelmi tőkébe egy áldozatot, akkor más szavakkal ugyanazt mondja, hogy adjál Krisztusnak életteret a szívedben, engedd meg neki, hogy benned megismételje az életét, szenvedését. Azt mondhatjuk, hogy azáltal, hogy a Szűzanyának egy áldozatot ajándékozunk a kegyelmi tőkébe, Krisztus újraszületik a szívünkben. Ha mi szeretetben egymásnak ajándékozunk magunkat és közben ez a szeretet fáj, akkor Krisztust újonnan közénk fogadjuk. Azt mondjuk, hogy megengedjük Krisztusnak, hogy bennünk újra végigélje a halálos szenvedését. A szeretet fájhat. Ha a szeretet fáj, és ezt odaajándékozunk, akkor Krisztushoz leszünk hasonlókká. Így Krisztus újraszületik közöttünk. Ezt mi nem hozzuk létre a cselekvésünkkel. Nem mi hozzuk létre, hanem Krisztus útját egyengetjük magunkhoz. A gyakorlati életben erre nem kell mindig külön gondolnunk. Egyszerűen odaajándékozunk áldozatainkat a Szűzanyának, különösképpen azokat, amelyek a házastársi közösségünkkel, együttélésünkkel járnak. Ezáltal egy új ember születik bennünk. Az az ember, aki nem fut el a kereszt és a szenvedés elől, hanem szívesen elfogadja és a Szűzanyának ajándékozza. Ez egy bizonyos erővel tölti el a szívünket. Nem keresünk pótkielégüléseket, nem futunk egyik embertől a másikhoz, hogy ez is meg az is adjon egy kis simogatást, hanem erőteljesen elfogadjuk a keresztet és a Szűzanyának ajándékozunk.

Krisztus testének tagjai vagyunk

Ebben egy második üzenet is rejlik. A Kolosszeieknek írt levél első fejezetének 24. versében olvashatjuk: „Kiegészítem, ami Krisztus szenvedéséből hiányzik, testének, az Egyháznak javára.” Szent Pál meg van arról győződve, hogy ő a saját szenvedésével részt vehet Krisztus szenvedésében az Egyház javára. Ez minden keresztény számára lehetséges. Mi, keresztények, imádkozhatunk egymásért, áldozatot hozhatunk egymásért, szenvedhetünk egymásért. Tehát amikor egy áldozatot ajándékozok a Szűzanyának a háziszentélyben, akkor tényleg tudok ezzel valamit tenni a házastársamért. Lehívom számára a Jóisten áldását, mert Krisztus testében vagyok egy tag, és Krisztus testének a többi tagja számára tehetek valamit. Ez különösképpen vonatkozik a családtagjaink számára. Az életünk útján vagyunk és most megállunk és elidőzünk a Szűzanyánál a háziszentélyben. A Szűzanyának ajándékozunk magunkat. A Szűzanyának ajándékozunk magunkat egymás számára és a gyerekeink számára. Így válunk sokak számára az öröm forrásává. Ez érthető volt, nem túl nehéz. Megállni, elidőzni a háziszentélyben, odaadni magunkat és ilyen módon forrássá leszünk.

Ez a jövő Egyházának egy nagyon szép képe. Mutatja nekünk a házaspárokat, melyek megállnak, és a Szűzanyának a háziszentélyben odaajándékozzák az áldozataikat. Így hívják Isten áldását a házastársukra, gyermekeikre, barátaikra és sok más családra. Az Egyház tehát házak közössége, amely közösségben az egyik a másikért imádkozik és áldozatot hoz. Az Egyház egy élő szolidaritás közössége. Így fog az Egyházban Krisztus újjászületni. Újjá fog születni azáltal, hogy sok keresztény vesz részt az Ő életében és a szenvedésében, és így hívják Isten áldását a testvéreikre.

Mit jelent ez a gyakorlatban? Újra meg újra megállunk a nap folyamán és odaállunk a Szűzanya képe elé a háziszentélyben, vagy pedig lélekben odazarándokolunk. Azt mondjuk a Szűzanyának arra vonatkozólag, amit éppen csinálunk: „Ezzel megajándékozlak Téged.” Akkor a munkánk a Szűzanyának adott ajándékká lesz. Ha éppen fáj valami, akkor odazarándokolunk a háziszentélybe és azt mondjuk: „Neked ajándékozom ezt a férjem, feleségem, gyermekeim számára. Neked ajándékozom ezt azért a családért, amely éppen nagy szükségben van. Neked ajándékozom ezt a püspökünkért. Adj neki erőt a munkájához.” Megállunk tehát és elidőzünk a háziszentélyben, és sokak számára az öröm forrásává válunk.

A lelki átalakulás kegyelméről

Mit várhatunk el a különösképp? A lelki átalakulás kegyelmét. Olyan emberekké válunk, akik nem menekülnek el a szenvedések, nehézségek elől, hanem odaajándékozzák ezeket mások számára. Itt a magyar eredetiségünknek egy alapvető jellegzetességét érintjük meg. Arról a jellemvonásról van szó, hogy nagyon mélyen tudunk érezni és talán arról a jellemvonásról is, hogy szomorúak tudunk lenni, és el tudunk merülni ebben a szomorúságban, és hagyjuk magunkat ezáltal a szomorúság által elbénítani. Ha odaajándékozzuk ezt a szomorúságunkat a Szűzanyának a kegyelmi tőkébe, akkor Ő egy kegyelmet tud nekünk ajándékozni; azt, hogy a szomorúságunk mélységéből új öröm születik. Ilyen van a természetes síkon is. Némely énekünk nagyon szomorúan kezdődik és átmegy egy örömteli ritmusba. Vagy pedig a magyar lovasságnál egy sajátos taktikát figyelhetünk meg. A magyarok úgy csinálnak, mintha vesztésre állnának és menekülnek az ellenségtől, aztán a menekülésből új támadó szellem fakad, visszafordítják lovaikat, körülveszik az őket üldöző ellenséget és megsemmisítik őket. Ez az a magyar, aki a szenvedését a Szűzanya kegyelmi tőkéjébe ajándékozza. A tehetetlensége fegyverré lesz. A kegyelmi tőkéhez való hozzájárulások huszárvágások, melyek által a tehetetlenségünk, kiszolgáltatottságunk harci szellemmé alakul át. A magyarokat nem lehet legyűzni. Ez a lelki átalakulás magyar változata. Ez érdekes, ugye? Ezek a magyarok.

A lelki otthonosság kegyelméről

Egy másik kegyelem, melyre számíthatunk a háziszentélyben, az otthonosság kegyelme. Nekünk, magyaroknak, szükségünk van a másik ember jóindulatára. Ez egy kegyelem, amelyre számíthatunk. Ez a kegyelem a következőképpen néz ki. Isten érezteti velünk, hogy szeret bennünket. E kegyelemnek egy másik formája a Szűzanyának a szeme. A Szűzanya ránk néz és örül, hogy lát bennünket. Nekünk pedig eszünkbe jutnak a bűneink, tudatunkba kerül, hogy gyengék vagyunk.

A Szűzanya látja a rossz lelkiismeretünket és mosolyog. A mosolygó Szűzanya! Ő egy különleges kegyelem a háziszentélyünkben. Szent János ezt így mondja: „Ha a szívünk el is ítél, Isten nem ítél el, mert Isten nagyobb, mint a szívünk.” Annak a kegyelme, hogy otthon lehetünk akkor is, ha bűnösök vagyunk. Ez a kegyelem nagyon fontos számunkra. Szükségünk van arra a tudatra, hogy itt van valaki, aki jót akar nekünk. Ezt egy kicsit gyakorolni kell. Ha hazajövünk, akkor nem fordulunk mindjárt egy következő tevékenység felé, hanem odamegyünk a háziszentélybe és megállunk. Elidőzünk egy kicsit a Szűzanyánál. Akkor halljuk az Ő szavát: „Jó, hogy újra itt van nálam.” Mi is mondjuk neki: „Jó, hogy itt vagy nálam.” Ezt napközben is csinálhatjuk. Egy rövid látogatás a háziszentélybe, és ott egy kis elidőzés a Szűzanyánál. Vagy kézen fogunk egy gyereket, néhány lépést teszünk a gyermekkel a háziszentélybe, odaállunk a Szűzanya képe elé, és azt mondjuk a Szűzanyának: „Itt van a mi kis Péterünk, tekints rá, nézd meg. Tudom, hogy Te szereted őt, és mi is szeretük Téged.” Köszöntjük a Szűzanyát, intgetünk neki. Ezt is csinálják a magyarak. Vagy pusztit küldünk neki. Péter visszamegy játszani, én pedig dolgozni. Péter nyugodtan érezheti, hogy boldog vagyok közben, és érezheti a szeretetemet is. Ez az otthonosság kegyelmének egy különleges fajtája, hogy Isten képessé tesz arra, hogy egymásnak adjunk otthont. Isten a házastársunkat képessé teszi arra, hogy a szívében otthont adjon nekünk. A házastársunk így Isten szeretetének ajándéka lesz. Ha kipihenjük magunkat a társunknál, akkor Isten szeretetének egy eszközénél pihentük ki magunkat. Megállunk és kipihenjük magunkat egymásnál.

Az apostoli gyümölcsözőség kegyelméről

Egy harmadik kegyelem, amelyre számíthatunk, az az apostoli gyümölcsözőség kegyelme. Ha az ember nem saját magára gondol, hanem valami másra, akkor szabaddá válik. Nézzük Jézust a keresztútján. Elfárad, kimerül. Sok sebből vérzik, amelyeket az ostorozás és a tövisszörű okozott. A lelkét is megsebesíti a tömeg, amely nevet rajta, gúnyolja, szidalmazza. Az igazságérzete is szenved az igazságtalanság miatt, amit elkövettek rajta. A kereszterendája súlyosan nehezedik a vállára, és nagy fájdalmakat okoz neki. De Jézus valami másra gondol és nem saját magára. Az elviselhetőség legvégső határáig szenved, de azt gondolja: „Atyám, ezt mind Neked ajándékozom a testvéreimért.” Aki nem saját magára gondol, hanem másra, az erősebb. De itt nem csak egy lélektani folyamatról van szó, hanem egy Isten és emberek közötti történésről is. Ha újra meg újra odaajándékozunk a Szűzanyának a szenvedésünket, akkor gyümölcsözővé válunk a testvéreink számára. Lehívjuk Isten áldását társunkra, gyermekeinkre, barátainkra, és hordozzuk a miéinket. Ez nagyon sokat segíthet nekünk, ha egy nehéz szituációba kerülünk és arra gondolunk, hogy valakinek szüksége van ránk. Mindazt a nehézséget vagy feladatot, ami ránk vár, odaajándékozunk a Szűzanyának és lehívjuk Isten áldását az emberekre, azokra, akiknek éppen szükségük van rá. Ebben mi, házastársak, kölcsönösen támogatjuk egymást. Elmondjuk egymásnak, beszélünk arról, hogy a Jóisten keresztet küldött, és akkor együtt hordozzuk a keresztet. De nem házalunk ezzel. Nem megyünk a problémánkkal, a szenvedésünkkel egyiktől a másikhoz, egyik pszichológustól a másikig, és nem is futunk egyik paphoz, másikhoz, harmadikhoz. Persze, hogy kereshetünk segítséget, ahol szükség van, de általában amit a Jóisten küld nekünk, azt ketten hordozzuk, mint ahogy Jézus a Szűzanyával együtt hordozta a szenvedését.

Vannak családok, akiknek a háziszentélyében fel vannak sorolva azok, akikért felelősnek érzik magukat, vagy vannak családok, akik az esti imában említik meg mindazokat, akikhez különösképpen kötődnek. Ez gyakran egy seregnyi ember, és az ő szívükben Krisztus újraszületik. Nem akarunk arról sem elfeledkezni, hogy a tévé által sok problémával ismerkedünk meg, kerülünk kapcsolatba, és arról se, hogy Isten bizonyos dolgokat ránk akar bízni. Mindig van valaki, akinek a számára Isten használni akar bennünket, szük-

sége van ránk. Itt is gondolunk az éves jelmondatunkra. Ha valami szívügy különösképpen a közelünkbe kerül, akkor megállunk, elidőzünk együtt és az áldás forrásává válunk sokak számára.

Azzal, hogy a háziszentélyben a Szűzanyával együtt élünk, hasonlókká válunk Krisztushoz, és ily módon a házastársi közösségünket elmélyítjük. Tanuljuk, hogy tökéletesen odaajándékozunk magunkat egymásnak. Számmunkra, modern emberek számára ez egy nagy probléma, mert megvan annak a lehetősége, hogy elkerüljük a nehézségeket.

A szentségről

Krisztus újjászületik a házainkban. Újjászületik a házasság szentségében. Ez az Úrnak egy különös jelenléte. A szentségben való jelenlét. Mi a szentség? A szentség egy jel, amellyel egy isteni kegyelem van összekötve. A jelhez jön egy szó, és ez a szó megvilágítja, hogy mi történik a jelben. Krisztus ilyen jelek által szeretne közel lenni hozzánk. Ezzel a mi emberi természetünkhöz jön közel. Nekünk, embereknek, érzékeink vannak, és érzékeink által ismerjük meg a világ dolgait. Látunk, hallunk, ízlelünk. A szellemi igazságokat is mélyebben megértjük, ha az érzékeinkkel is megtapasztalhatjuk. Ezt tudja az Úr. Ezért az igazságait nemcsak a szellem élménye által, hanem az érzékeink élményei által is nekünk akarja adni.

Az Oltáriszentségről

A szentségek közepén áll az Oltáriszentség. Ezen a szentségen megtanulhatjuk, hogy mit jelent egyáltalán a szentség. Egyik oldalon itt van a jel, a másik oldalon a szó. A jel a kenyér és a bor, összekötve az Egyház közösségével, amelynek az élén a pap vagy a püspök áll. A kenyér enivaló, a bor innivaló. A jel tehát önmagáért beszél. Az Úr a kenyér és bor jelében önmagát adja. Azt mondja: „Nektek akarom ajándékozni magamat.” A jelet megvilágító szó még többet mond. Jézus azt mondja: „Egyétek, ez az én testem, melyet értetek adok. Igyátok, ez az én vérem, melyet értetek kiontok a bűnök bocsánatára.”

Mit jelentenek ezek a szavak? Jézus azt mondja: „Ez az én testem”. Mit jelent itt a test szó? A zsidók számára a test szó valami mást jelentett, mint a mi számunkra. Ha mi a test szót halljuk, akkor az önmagában való testre gondolunk. Azt kérdezzük, hogy nagy vagy kicsi, nyúlánk vagy kövér, egészséges vagy beteg. Jézus korában az izraeli embereknek a test szó valami mást jelentett. A test a személyiség eszköze volt. Ezen eszköz által tudott az ember az egyik helyről a másikra mozogni, egyik embertől a másikhoz menni. Mehetett vele a templomba vagy a szőlőhegyre. Azt az embert, akit szeretett, gyengéden megérintette és tudott dolgozni vele. A test önmagában nem nagyon érdekelte az akkori embereket. A test a személyiség eszköze volt. Amikor Jézus azt mondja: „Ez az én testem, amelyet értetek adok”, akkor ez azt jelenti, hogy „a Jóistent ajándékozom nektek”. Egyúttal azt is mondja: „Nektek ajándékozom magamat. Teljesen és egészen a tietek akarok lenni, veletek kapcsolatban lenni úgy, ahogy egy étel a testtel kapcsolatban van.” Jézus önmagát ételül adja nekünk. Ez azt jelenti, hogy át akar ölelni bennünket, a szeretetben össze akarja kötni magát velünk.

A vér a Szentírás emberének éppen így más jelentéssel bírt. A vér az élet lakóhelye. Ha a vér elhagyja a testet, akkor meghal az ember. A vér tehát bizonyos ételemben olyan, mint a test, a személyiség jele. Jézus kiontja értünk a vérét, odaadja az életét. Most Jézus a vérét adja inni. Azt mondja: „Nektek adom az életemet”. Más szóval azt jelenti, hogy „önmagamot adom nektek”. Jézus egészen nekünk akarja ajándékozni magát. Ezt nem csak lelkileg teszi, hanem egy jellel. Ezt a jelet érezhetjük, esszük és isszuk. Ezáltal az egyesülést egész mélyen átéljük. Így hat egy szentség. Ez a Krisztus személyével való egyesülés jele.

A házasság szentségéről

A házasság szentségében valami más van. A jel a házasságban a férfinak és a nőnek az egyesülése. Az egyesülés által mond Jézus valamit: „Úgy, ahogy férfi és nő egymásnak ajándékozta magát, úgy ajándékozom magamat az Egyháznak. Így ajándékozom magam nektek, így ajándékozom az Egyházban magamat minden embernek”. Az Eucharishtiában a kenyér és a bor a jel. A házasság szentségében a férfi és a nő a jel. E jelek által elsősorban magukat a házasfeleket érinti meg, azután a gyerekeket, de az egész Egyházat is.

E jelek által először magukat a házasfeleket érinti meg. Azt mondja: „Úgy, ahogy ti egymásnak ajándékozzátok magatokat, úgy ajándékozom magamat nektek.” A házastársak egymásnak való odaajándékozása végleges, az ígényüket nem veszik vissza. Ez az odaadás akkor is megmarad, ha az egyik fél házasságot tör. Így Jézus azt mondja: „Én megtartom a hűséget akkor is, ha ti megszegitek.” Jézus megtartja ezt a hűséget, és mert szeret bennünket, és mert a kereszthalálával véglegesen nekünk ajándékozta magát. Istennek ajándékozta magát, Istennek ajándékozta magát értünk, bűnösökért. Nem azért ajándékozta magát nekünk, mert mi jók vagyunk, hanem értünk Istennek ajándékozta magát, hogy a bűneinktől megváltson bennünket. Így ajándékozzák magukat egymásnak a házastársak, és ez az odaajándékozás végleges. A halálig érvényes, azért, mert Jézus odaadása is végleges. A házastársak egymás iránti odaadása akkor is fennáll, érvényes, ha a bűnösökké válik az egyik is, másik is a másikkal szemben. Azt mondjuk egymásnak, hogy „szeretlek, és ez végleges”. Így a házasságunk egy képmás; Krisztus Egyház iránti szeretetének a képmása. Krisztus jelen van a házasságban. A házasság az emberek közötti jelenlétének a jelévé válik. Jézus a mi egymás iránti szeretetünket teljessé teszi, és jelen van ebben a mi egymás iránti szeretetünkben. Ha engem megérint a társam, ha megajándékoz a szeretetével, akkor egyúttal Jézus Krisztus is megérint engem. Azt mondja nekem: „A társad szeret téged véglegesen, és én is szeretlek téged véglegesen. Lehetnek hibáid és gyengéid, ez nem akadályoz engem abban, hogy szeresselek. Nem vonom vissza az irántad való szerelmemet. Szeretlek akkor is, ha bűnös vagy. Annyira szeretlek, hogy a te bűneidért én feláldozom magam a kereszten a Mennyei Atyának.” Az egymás iránti szeretetünk Krisztus szeretetének

jelévé válik, köztünk van jelen. A mi szeretetünk által megérinti Ő a gyermekeinket. A gyermekeink megélik azt, hogy mi szeretjük egymást.

A gyermek legelőször létrejöttének pillanatában tapasztalja meg a szülők egymás iránti szeretetét. A gyermek létrejön, mert a szülők szeretetben egymásnak ajándékozták magukat. A szülőknek ebben a szeretetében ott van Krisztus. A gyermek a házasság szentségének teljesítése által jön létre. A gyermek megéli a szülők egymás iránti szeretetét. A kisgyermek megéli már a szeretet áramlását, amely az édesapától és az édesanyától jön. Minél erősebb a szülők egymás iránti szeretete, annál erősebben éli meg a gyerek ezt a szeretetet. A szülők szeretetében éli meg a gyerek Krisztus szeretetét is. Megtapasztalja ezt a szeretetet, megtapasztalja, hogy Krisztus véglegesen neki akarja magát ajándékozni. Ez a gyermek első nagy Isten-megtapasztalása. Istennek ezt a megtapasztalását a pszichológusok gondosan kutatják. Megállapítják, ha egy embert nem szerettek a szülei, akkor nagyon nehezebbé esik, hogy higgyen abban, hogy Isten szereti őt. Ez nagyon fontos, mert a mai időben az ember hite nagyon nehéz dolog. Kentenich atya mondja, hogy megelőző megtapasztalások nélkül nem lehet hinni. Amikor van az édesapa, aki szeret engem, van az édesanya, aki szeret engem, akkor én is el tudom hinni, hogy a Jóisten szeret engem. E megtapasztalás nélkül is biztos lehet, hogy valaki tud hinni abban, hogy a Jóisten szereti, mert a Jóistennél semmi sem lehetetlen, de ez ma olyan nagyon nehéz. Ezért az első katekizmus az a megtapasztalás, hogy apa és anya szeret engem. Ez nagyon-nagyon fontos tapasztalat. Ilyen módon Jézus a házasság szentségében igazán itt találkozik először az emberrel. Krisztus az emberrel abban a szeretetben találkozik először, amellyel a szülők ajándékozzák meg a gyermekeket.

A feltétel nélküli szeretettől

Barátaink is és sok más ember is megtapasztalja Isten szeretetét, ha velünk érintkeznek. Egy katolikus házaspár szeretetében az emberi mivoltnak egy egész különös jellege van. Az egyik azt mondja a másiknak: „Hűséges akarok lenni hozzád mindhalálig.” Ez a szeretetnek egészen sajátos minősége. Ez egészen más, mint az, amikor két ember, akik szeretik egymást, házasság nélkül élnek együtt. Vagy pedig csak az állami törvények normái szerint házasodtak. Nyitva hagyják közben annak a lehetőségét, hogy ha nehez lesz, elválnak. A katolikus házasság felbonthatatlan. Azt mondják egymásnak: „Nem vonom vissza a szeretetemet, akkor sem, ha bűnössé válsz előttem.” Ez az emberi szeretetnek új minőséget ad. Ez az a mód, ahogy Jézus az emberekhez fordult. Így fordulunk a barátainkhoz, és az emberi szeretet egy új minőségét éljük meg. Ez egy olyan emberi szeretet, amely nem ismer feltételeket. Úgy, ahogy mi azt, mint házastársak mondjuk egymásnak: „Minden körülmények között szeretlek, akkor is, ha valami nem tetszik benned, akkor is, ha nem felelsz meg a feltételeimnek, akkor is, ha teherré válsz számomra.” Ezt látják rajtunk az emberek. Emögött egy isteni erőt sejtjenek, mert emberileg ez nagyon nehezen lehetséges, ha egyáltalán lehetséges.

Ugyanazon szeretettel szeretjük az embereket, amivel egymást szeretjük. Ilyen módon megélik általunk Krisztust. Ez egy híd, a természetes szeretet megtapasztalása és Isten szeretetének megtapasztalása között. Ha észreveszem azt, hogy valaki jó hozzám, akkor mondhatom, hogy emögött a szeretet mögött Isten áll, aki ezáltal a szeretet által megérint. Vagy olvasom a Szentírást, és azt olvasom benne, hogy Isten a szeretet, és azt mondhatom, ha Isten a szeretet, akkor engem is szeret. Azaz egyszerűen hiszek a Szentírás szavának. Van még valami közben: megélek egy embert, aki feltétel nélkül, korlátlanul szeret. Aki nem csak szimpatizál velem, aki nem csak az ő szíve melegét éreztetni velem, hanem egy ember, aki azt mondja: „Minden esetre szeretlek, akkor is, ha rossz vagy hozzám, akkor is, ha semmit se kapok tőled, egy végleges szeretettel szeretlek.” A szeretetnek ebben a formájában valami korlátlanul, abszolúttal találkozunk, ami nem függ emberi feltételektől. Ez hasonlóságot jelent az isteni felé. Ezért olyan fontos, hogy azt mondjuk, a házasság felbonthatatlan. Csak ekkor lesz rajta az isteni szeretet jellege. Az emberek tehát egy házaspár által megélik Krisztus szeretetét. A

szerepet, amelyet mi, házastársak, ajándékozunk egymásnak, Krisztus szeretetének eszközévé válik, amivel ő megajándékoz bennünket. A szeretet, amellyel a gyermekeinket ajándékozunk meg, Krisztus gyermekeink iránti szeretetének eszköze lesz. A szeretet, amellyel a barátainkat ajándékozunk meg, Krisztus barátaink iránti szeretetének eszközévé lesz. Krisztus szeretete nem ér olyan hamar a végére, mert Ő az emberré lett Isten Fia. Ezért azt is mondhatjuk, hogy az a szeretet, felelősségérzet, amivel Gizella és István a népünket megajándékozták, Jézus Krisztus eszköze volt, aki a házasság szentségében a szent pár közösségében jelen volt. Így a házaspárok ma is élő szentekké lesznek, akik által Krisztus az embereket meg akarja ajándékozni a szeretetével. Az apostolkodás eszközévé lesznek. Népünknek a legújabb kori evangelizálásának eszközei.

Mit jelent ez a gyakorlatban? Újra meg újra megállunk és elidőzünk együtt, és tudatosan bennünk: ha egymásnak ajándékozunk magunkat, akkor Krisztus közöttünk van. Akkor imádjuk Jézust, élő szentélye leszünk. Elidőzünk Jézusnál, aki a házasság szentségébe köztünk lakik. A Szűzanya mindig szoros kötődésben van Jézussal, mert Jézus és Mária szeretik egymást. Ha Jézusnál szeretetben elidőzünk, akkor a Szűzanya közel van hozzánk. Jézus mindig Atyjának a gyermeke. Ha szeretetben egymásnak ajándékozunk magunkat, akkor köztünk van Jézus Krisztus lelke, a Szentlélek. Ebben a Szentlélekben mondjuk Jézussal együtt Istennek azt, hogy „Atyám”. Jézus köztünk él és Isten a mi atyánk, a házasságunk szövetségében Ő a harmadik. Krisztusban azt mondhatjuk Neki, hogy Atyánk. Ezt nem kell külön megfontolnunk, amikor megállunk és elidőzünk. A gyakorlati élet sokkal egyszerűbb, mint a teológiai megfontolások. Egymásra nézünk, s tudjuk, hogy eljött az ideje, hogy szünetet tartsunk, a háziszentélyünkbe megyünk, ott megállunk együtt, vagy leülünk és elidőzünk együtt. A hit fényében látjuk, hogy Isten köztünk él Krisztus által. Imádjuk a köztünk lévő Urat. Ez a jövő évi feladatunk, hogy a házasság szentségét, mint a jámborság forrását, felfedezzük.

A gyermeknevelésről, a gyermek elfogadásáról

Ha elidőzünk együtt a háziszentélyünkben, akkor új erőt kapunk. Ezt az erőt mindenekelőtt a gyerekeink számára kapjuk. A gyerekeink fontosak számunkra. Az élet állandó áramlása megy tőlünk a gyerekeink felé. Szeretnénk néhány gondolatra szert tenni a gyerekeinkkel való bánásmódot illetően a jelmondatunkból. Azt mondjuk a jelmondatunkban, hogy megállunk, elidőzünk együtt és az öröm forrásává válunk.

A nevelésnek egy olyan részét akarjuk szemlélni, amelyre ritkán gondolunk. Olyan képességről akarunk elgondolkozni, amely ritkán fordul elő. Milyen képesség ez? Az a képesség, hogy ránézünk egy emberre és örülünk az ő eredetiségének. Nem arról van szó, hogy valamit csinálunk, hanem arról, hogy bennünk történik valami. Megnézzük a gyermekeinket. Természetesen fáradozunk azon, hogy megértsük őket, és azzal is törődünk, hogy mi az, ami belülről mozgatja és foglalkoztatja őket. Arra törekedünk, hogy azt, ami a gyerekeinkben történik, azt a saját szívünkben megtaláljuk. De most valami másról van szó. A gyermekünk lelki sajátosságait akarjuk elfogadni és komolyan venni. A mi gyermekünk ilyen. Ez azt jelenti, hogy itt egy tőlünk független lelki valóság van. A gyermek eredeti, saját eredete van, és ez az eredet Istenben van. Ő gondolta ki a mi gyermekünket. A gyermekeink különbözőek, és megállapítjuk, hogy különbözőképpen reagálnak. Különböző módon reagálnak az ingerekre, különböző hajtóerők, ösztönök működnek bennük. Látjuk, hogy a mi gyermekünk egy eredeti valóság, és ennek az eredeti valóságnak saját életereje van. Ezt az életerejét csak lassan fedezzük fel. Amit felfedezünk a gyermekünkön, az örömet okoz nekünk. Most itt az ideje, hogy egész konkrétan megnézzük a gyermekeinket. Valamelyik gyermekünket néven nevezzük és megpróbáljuk ezt a gyereket ábrázolni.

Adok némi segítséget ehhez. A szóban forgó gyermekem inkább csendes vagy inkább hangos? Sokat mesél vagy keveset? Igénye van, hogy gyakran kapcsolatot vegyen fel vagy inkább magába zárkózó? A gyermekem azt szeretné, hogy dicsérjük, vagy azt, hogy szeressük? A gyermekem könnyen enged, vagy pedig inkább keresztülviszi az akaratát? A gyermekem önzetlen vagy egy kis egoista? Megpróbáljuk a gyermekünket ábrázolni.

Megpróbáljuk? Most itt van egy gyerekünk, csak a nevét nem szabad mondani. Egy gyerek sokkal többet ért, mint azt gondoljuk. Ezért nem is né-

zünk rá, ha róla beszélünk. Mi volt az első megkülönböztetés? Csendes vagy hangos? Ebben a pillanatban még csendes, de ez nem marad meg. Sokat mesél vagy keveset? Gyakran előfordul, hogy ami nekünk fontos, azt a gyerekek tulajdonítjuk, átviesszük a gyerekekre. Könnyen enged vagy keresztülviszi az akaratát? Most arra is gondolnunk kell, hogy az első dackorszak kezdődik nemsokára. Ilyenkor a gyereknél mindig egy erős saját akarat jelentkezik. Olyan gyereknél is, akik különben szívesen teszik meg, amit más szeretne tőlük. Önzetlen vagy egoista? Ez a két fogalom erkölcsi értékelést is jelent. Az egoista erkölcsileg rosszabbnak, értéktelenebbnek tűnik, de itt most nem erről van szó, hanem lélektani megkülönböztetésről. Önzetlennek nevezzük itt azt, aki könnyebben törődik a másik dolgával, elfogadja, ami a másiktól jön. A másik, az ellenképe, aki inkább magára vonatkoztatja a dolgot, magára gondol. Ez nem erkölcsi értelemben vett értékelés.

A vérmérsékletéről

Ismerik a négy vérmérsékletet, temperamentumot. Hogyan reagál egy gyerek egy ingerre? A szangvinikus reagálása gyors és erőteljes, de csak rövid. A kolerikus gyorsan is és hevesen is reagál és hosszantartóan. Egy melankolikus lassan reagál, hosszantartóan és erősen. A flegmatikus gyengén reagál, de tartósan.

A gyakorlatban ez így mutatkozik meg: A szangvinikus nagyon kedves gyerek. Az anyák szeretik az ilyen gyerekeket azért, mert közelednek az anyjukhoz, hozzák a képeiket, amiket rajzoltak, rámosolyognak az anyjukra, vidám csínyeket követnek el. Ők a környezetük napsugarai. Egy kis kolerikus gyereket nehéz megemésztetni. Ő ugyan megbízható, de szívesen mond ellen, ellenáll. Veszekszik a testvéreivel és zsarnokoskodik felettük. Akkor van béke a házban, ha az történik, amit ő akar. Egy melankolikus gyereket könnyű kezelni. Órák hosszat el van magával. Egymásra rakja az építőkockákat és szétszedi őket. Csendben ül a sarokban vagy barkácsol valamit, vagy fest, vagy rajzol. Könnyen megtéveszt bennünket az, hogy keveset ad magából, kevés látszik és azt hiszi az ember, hogy kevés is van benne. A melankolikusok gyakran erősen vonzódnak a valláshoz is. A flegmatikust nehezebb kezelni, mert renyhe s nem akarja azt csinálni, amit kérnek tőle. A flegmatikust szintén könnyen alábecsüli az ember. Gyakran nem veszik észre, hogy a kitartóképessége nagy, és nagyon céltudatosan tud cselekedni azért, mert a lelkében nincsen annyi zavaró elem.

Nézzék meg egyszer saját magukat! Nincsenek egészen tiszta vérmérsékletek, hanem keverékek vannak. A mi gyakorlatunk számára nagyon fontos, hogy ezt a kérdést feltegyük, mert ezzel a gyermekünk számára elismerjük azt a jogát, hogy saját maga legyen. Ezért írják le, ábrázolják a gyermeküket!

Emlékszem, hogy az édesanyám ezt megtette velem. Van egy fotóalbum, ahol az első képeim vannak. Ott leírja az édesanyám, hogy milyen volt az a kisfiú, odaírta egyszerűen a megfigyeléseit. Nagyon fontos, hogy a szülők a gyereküket saját maguktól függetlenül lássák. Ne úgy mondják és szemléljék, hogy jó vagy nem jó, szorgalmas vagy nem szorgalmas, segítőkész vagy sem. Ezek mind olyan meghatározások, amelyek erkölcsi értékelést tartalmaznak. Mi, szülők, azt szeretnénk, hogy jó legyen a gyermekünk. Egy szorgalmas gyereket szeretnénk, egy vidám gyereket szeretnénk, és a többi.

Ez veszélyes. Veszélyes, ha valamit elvárunk. Az a feladatunk, hogy sokat és sokszor mondjuk, hogy ilyen vagy, és ilyennek szeretlek. Ha a gyermeket elfogadjuk olyannak, amilyen, akkor minden további nélkül követelményeket is állíthatunk. Nem kell, hogy magára hagyjuk. Nyugodtan állíthatunk követelményeket vele szemben. Követelményeket a magatartására vonatkozóan, a szorgalmát illetően, követelményeket az embertársaival való viselkedésével szemben.

De tudatában vagyunk annak, hogy a gyermek egy saját személyiség, és ezért megvan annak a módja, hogy a gyermeket hogyan tudjuk mozgatni úgy, hogy számoljunk az ő eredetiségével. Ez a mód a meghívó kérdés. Újra meg újra meghívjuk a gyermeket, azt mondjuk neki: „Nem szeretnéd ezt vagy azt tenni?” Ezzel ösztönözzük a gyermeket arra, hogy gondolkozzon el saját magán. Ezzel egy célt mutatunk neki. Azután állandóan cselekszünk, mozgatjuk a gyereket, de meghagyjuk a szabadságát és ösztönzést kap tőlünk. Ez az ösztönzés arra vár, hogy a gyerek saját magától megtegye azt, amire ösztönözzük. Nagyon fontos módszer. Azt kérdezem a gyerekeimtől: „Nem szeretnéd ezt és ezt csinálni?” Egy szangvinikus gyakran gyorsan fog reagálni, de csak olyan dolgoknál, amik kellemesek neki. Másutt, az egyebeknél pedig nem hall, akkor gyakrabban kell mondani. Egy melankolikus nem fog reagálni, de bizonyos idő után megcsinálja. A reakciók különbözőek. Egy ösztönzést adunk és hagyjuk, hogy a gyerekek cselekedjen.

A lelki kapcsolat felvételéről

Saját magunk számára van egy fontos folyamat a nevelésben. Az életet a családban egy folyamannak képzeljük el, és ez az áramlás megy tovább, valahol mindig mozog, áramlik valami. Mi mozgunk, a társunk mozog, a gyerekek mozgásban vannak, a kutya mozog, egy autó mozog. Egy pillanatra megállunk, veszünk egy családtagot, elidőzünk nála. Ezt nem kell olyan formában, hogy lélekben vagy külsőleg a háziszentélybe visszük a gyerekünket. Ezt lehet, de nem kell. Talán valahol játszik a gyermekünk és leülünk ott nála. Nem kell, hogy hosszú elidőzés legyen. Tarthat egy percig. Ez már sok. Leülünk és elidőzünk a gyermeknél. Észleljük a gyermekünket. Elidőzünk. Észleljük, hogy itt van egy lelki valóság, ami tőlünk független, és ebben a külön lelki valóságban valami mozog. Ez a lényeg. Van egy lelki valóság, amely itt van velünk szemben és ebben a lelki valóságban mozog valami. Ha sikerül, hogy azt megnevezzük, hogy mi az, ami ott mozog, akkor jó nevelők vagyunk, akkor lelki érintkezésben vagyunk. Ekkor nem nagy dolog valamit helyesbíteni a gyermek magatartásában. Ha lelkileg érintkezésben vagyok a gyermekkel, akkor elég egy halk megjegyzés. Csak annyit mondok, hogy a-a, és ez elég. Fontos, hogy keressük ezt a lelki érintkezést, kapcsolatot. Ezt észleli egy gyermek, hogy hozzáfordulok, hogy ő érdekes számomra. A legtöbbben közülünk ezt ösztönösen csinálják.

A fútáborban átéltem egyszer, hogy hogyan reagált egy fiú az én magatartásomra. A fiúk kis cédulára azt írták fel, hogy mi tetszett nekik a társaikban. Aranyásó-aratásnak neveztük. Nem volt tervbe véve, hogy rólam is írjanak, de néhányan mégiscsak írtak rólam is. Az egyik fiú írta, hogy mi tetszett neki bennem, és azt írta: „Ha hozzámegy az ember, és kérdez tőle valamit, akkor mindig becsukja először a könyvet.” Ez a folyamat. Van tehát a tárgyi kapcsolat és egy személyes kapcsolat. A személyes kapcsolathoz szükség van egy jelre. Ez abban állt, hogy becsuktam a könyvet. Ez nem volt szándékos, nem gondoltam egy ilyen programra. De ez nekem fontos volt. Megállni. Megálltam az olvasás közben, és ezért be is csuktam a könyvet, és ezzel felajánlottam a fiúnak, hogy elidőzöm vele. Általában azt mondtam: „Ülj le!” Akkor is, ha csak egy konkrét gyakorlati kérdés volt. Öröm jött létre a fiú szívében. Különben pedig később konfliktus adódott az apjával. Az

apa féltékeny lett, mert a két fiú hazajött a fiútáborból és lelkesen meséltek Tilmann atyáról. Ez normális.

Egy nagyon kis folyamatról van szó, melyben a szóban forgó magatartást begyakoroljuk. Megszakítjuk azt az áramlást, azt a folyamatot, amelyben éppen vagyunk. Megállunk és eltöltünk bizonyos időt a gyermekünkkel. Ezen a síkon tehetünk olyasmit is, ami kellemetlen a gyermek számára. Nem kell attól félnünk, hogy elveszítjük a gyermek szimpátiáját. A gyerek valami olyasmit csinál, amit nem szeretnénk, hogy csináljon. Megszólítjuk a gyermeket, lélekben becsukjuk a könyvünket és megszólítjuk. Most egészen az ő számára vagyunk itt. Létrehozuk a kapcsolatot. „Péter, most ezt szeretné csinálni, de ez nem jó, ezt nem akarom, hagyj ezt.” Akkor a gyerek egy szép kapcsolatot élt meg velünk, abbahagyja azt a dolgot és valami mást csinál. Ha igazi kapcsolatunk van, nem kell mindig csak olyat mondani, ami kelleme a gyerekeknek.

Ahhoz a belső tartáshoz, amiről szó van, hogy a gyereket, mint saját személyiséget elfogadjuk, még egy további dolog is tartozik. Fel kell készülnünk arra, hogy meglepetések érnek bennünket. Itt egy nagy probléma áll fenn. Az embernek van egy saját képessége. Az ember nagyon gyakorlatias lény, és mihelyt lehet valami gyakorlati dolgot csinálni, akkor abbahagyja a tanulást. Ez rossz. Az ember szellemileg mozog és keres egy megoldást. Ha talált egy megoldást, akkor ezt a megoldást eltárolja az agyában. A jövőben, ha egy hasonló helyzetbe kerül, ez a megoldása már megvan, ezt előveszi.

Amikor az asztalnál ülök Németországban és Magyarországon, és azt mondom, kérem szépen a lekvárt, és én megkapom a lekvárt, akkor újra azt mondom legközelebb, hogy kérem szépen a lekvárt, mert sikerült megkapni a lekvárt. Ha még harmadszor is azt mondom, hogy kérem szépen a lekvárt, és újra megkapom a lekvárt, akkor egész életem folyamán azt fogom mondani, hogy kérem szépen a lekvárt. Azt mondják erre, a szellem létrehoz egy formát és a forma hordozza a szellemet, segítségére van. Ha a gondolataiban az embernek egy problémára megvan a megoldás, akkor már nem gondolkozik el rajta, hanem alkalmazza a megoldást és építhet tovább. Így idővel egy egész nagy építmény jön létre. De ez a forma nem csak segít a szellemnek, hanem meg is őrli a szellemet. Ez például ma az Egyház helyzete. Mit tesz az Egyház azon emberek számára, akik a mezőgazdaságban működnek? Időjárásért imádkozik. Van ez az április végi körmenet, és a hálaadás az aratásért. Viszont a paraszt problémái manapság mások, az árnak a kérdése, hogy nincsen ár-áldás, hanem időjárás-áldás van. Ha holnap eljön a Közös Piac Európába, az jó lesz, mert mi olcsók vagyunk.

Ezekben a formákban, amelyek kialakultak, erős tendencia van, hogy megmaradjanak. Ez ott is fennáll, amikor egy embert fogadunk be. Valakit magunkba fogadunk, és ezzel az illetőt értékeljük is. Képet alkotunk róla, hogy ilyen és ilyen, és gyakran kapjuk is a visszajelzést, hogy tényleg ilyen. A gondolkodásunk formája, ami róla kialakult, az visszaigazolódik. Érdekes, hogy ez a forma fennmarad, megköti a másikat. Passzolnia kell ebbe a képbe. Mivel őt már magunkban jellemeztük, ezért most már nem változhat meg. Ez veszélyes lehet. Ezért van egy nagyon fontos dolog, az, hogy tanuljunk újat a gyerekeinkre vonatkozóan. A legjobb, ha ezt kettesben gyakoroljuk. Feltesszük a kérdést: „Úgy érzem, hogy megért engem a társam?” Meg fogják állapítani, hogy részben úgy érzik, hogy megért, részben pedig úgy, hogy nem. Álljanak tehát meg és időzzenek el együtt, és írják fel, hogy hol, mennyire érzik, hogy a társuk megérti. Írják fel azt is, hogy hol érzik úgy, hogy nem érti meg Önöket a társuk. Aztán beszéljenek erről egymásnak. „Hol, miben érzem, hogy a társam megért engem? Melyek azok a területek, ahol nem érzem, hogy megért engem a társam?”

Idősebb házaspárokkal egyszer a beszélgetésről beszélgettem és az előadás utáni beszélgetésben, vitában azt mondta egy férfi: „Igen, Tilmann atya, és mi van akkor, ha az egyik fél a másikat jobban megérti, mint ő saját magát?” Ez a férj meg volt arról győződve, hogy jobban érti a feleségét, mint a feleség saját magát. Egy kicsit mindannyian így gondoljuk, de nem fogalmazzuk ezt így meg. Van egy képünk a másikról, hogy hogyan értjük őt, és ezzel, ahogy mi a másikat értjük, megoldódnak a mindennapi problémák. Az, hogy hogyan értjük a másikat, milyennek látjuk, ez egy forma lett. Ahogy a másikról gondolkodunk, ahogy őt látjuk, ezen nagyon nehéz változtatni, azért, mert egy formává lett, és ez kölcsönös, mindkét irányban így van.

Mondok valami szépet. Itt van valaki, akit a társa nem ért meg, és emiatt szenved, és azt mondja: „A társam nem ért meg engem.” Ez a felismerés, vélemény is formává válhat, mert a gyakorlatban segít. Sok gyakorlati problémát meg tudok oldani ezzel a felismeréssel, azzal, hogy megállapítom, hogy a társam nem ért meg engem. Ha jön egy olyan eset, amikor a társam viszont megért engem, ez nagyon szép és érdekes, akkor vonakodom ezt elfogadni, mert arra állítottam be magam, hogy a társam nem ért meg engem.

Egyszer érdekeset éltem meg ebben a tekintetben. Az első plébánián, ahol dolgoztam, egy ünnep alkalmával egy fekete bőrű emberrel találkoztam, és neki volt egy bizonyos gondolkodási formája. Ez a forma abban állt, hogy a fehérek megvetik a feketéket. Miután beszélgettünk, az első néhány mondat után ellene mondtam neki valamiben, mert más volt a véleményem. Akkor

azt mondta: „Nem akarja ezt így elismerni, mert én fekete vagyok.” Ezen én csodálkoztam, mert ez a kép egyáltalán nem így volt az én lelkemben. Úgy életem, hogy nagy szimpátia volt bennem minden néppel szemben. De neki volt az ez a gondolat-formája, és ezt használta arra, hogy a magatartásomat értelmezze.

Kell valami tennünk az ellen, hogy a másikat a gondolatunkban megkössük. Mondjuk azt, hogy „Istennél semmi sem lehetetlen”. Ennek egy változatát készítjük és azt mondjuk: „A társamnál semmi sem lehetetlen. A társamnál minden lehetséges.” A meglepetéseket kívánjuk. Mikor fedeztem fel utoljára valami újat a társamnál? Ez munka. Barátaim, ez igazi munka. Nekem is, kemény munka, sok munka, fárasztó munka, és ez fáj, fáj a fejem, a szívem, mert mindig van valami új, már tudtam, és ilyen van és pont és vége. Jaj! A szeretet fájhat.

Így csinálunk a gyermekünkkel is. „A mi gyermekünknel semmi sem lehetetlen.” Beállítjuk magunkat arra, hogy bármikor felfedezhetünk valami újat, és örülünk ennek az újnak. Amikor beszélünk egymással, akkor ezt megnevezzük. Ketten neveljünk, ez nagyon fontos. Együtt nevelünk kettesben, ezt azt jelenti, hogy elmondjuk egymásnak, hogy mit figyeltünk meg a gyermekünknel. Beszélünk egymással a gyermekünkről. Együtt örülünk a gyermekeinknek. Ekkor egy erő áramlik ki belőlünk. Ez a hangsúly kérdése. Természetesen látjuk a gyermekeink hibáit is. De ha a gyerekeinkről beszélgetünk egymással, szép, ha az öröm van előtérben. Ha közöttünk a gyermekünk fölötti öröm megvan, ezt a gyermekünk érzi. Fogjuk ezt a mellérendelt értéket, azt mondjuk, hogy gyermek számára fontos, hogy elismerjük és elfogadjuk olyannak, amilyen. Ezt az értéket most összekapcsoljuk a központi értékünkkel. Mint házaspár, megállunk és elidőzünk együtt, talán együtt ülünk a háziszentélyben. Most rátekintünk az egyik gyermekünkre és örülünk neki. Ha sikerül nekünk, hogy a gyermekünknek örülünk, akkor egy életáramlás jön létre köztünk, és ez az áramlás elvezet a gyermekünkhöz is, és akkor örül a gyermekünk, hogy él és ez erőt ad neki.

A panaszkodásról

Azt a veszélyt látja valaki, hogy megállunk, elidőzünk együtt és elkezdünk rosszat mondani egymásnak, rosszat beszélünk a gyerekeinkről vagy a többi embertársunkról. Megkülönböztetjük a panaszt és a rossz beszédet. A panasz nagyon fontos lelki folyamat. Ha panaszodom, azt mondom a társamnak, hogy ez és ez fáj nekem. Ez különösen fontos a nők számára.

Ha egy feleség kipanaszkozhatja magát, akkor ezzel megkönnyebbül. Ez a megkönnyebbülés folyamata. Ha egy feleség panaszodik, akkor a férj ne akarja a problémát megoldani, hiszen a felesége is egy okos ember, ő is meg tudja oldani a problémát. A férj fogadja el a panaszt, még akkor is, ha egy és más abból, amit mond, nem egészen úgy van, ahogy mondja. Ne próbáljon magyarázni a férj, hanem mondja azt: „És ez fáj neked.” És jobb lesz az asszonynak. De nekünk, férfiaknak is van egy nőies lelkünk. Minden ember lelkének kettős összetevője van. Carl Gustav Jung, a neves svájci pszichológus animusnak és animának nevezi. Így beszél egy férfias és egy nőies lélekről. Így lehet, fontos, szükséges az is, hogy egy férfi is panaszodik. A Szentírás panaszénekeit férfiak írták: a siralmakat.

Megkülönböztetjük a panaszt és a rossz beszédet valamitől. Mi az a rossz beszéd? Amikor negatív dolgokról beszélünk úgy, hogy élvezzük ezt. Ez lehet olyan alaphanggal, amiben önsajnálat van. „Milyen nehéz a sorsunk!” Írjuk a saját tragédiánkat, mint művet. Mi két tragikus hős vagyunk. „Ó, milyen nehéz a mi sorsunk. Rosszak az emberek, mindenki csak magára gondol. Csak én gondolok magamra. Petőfi Sándor meghalt. Mao Ce Tungnak is meg kellett halnia, és már én is rosszul érzem magamat.” Az első változat a tragédia.

A második változat a felelősségtudat. „A nyugati világ tönkremegy. Meghalt Mátyás király, oda az igazság. Mi lesz ma az Egyházból?” Hosszan beszélünk negatív dolgokról, de mindig a felelősségérzet kimutatásával. „A jót akarjuk, de olyan rossz a helyzet.” Egy másik változat, amit még sokkal nehezebb leleplezni, hogy meg kell oldanunk a problémát. A beszélgetésben úgy csinálja, mintha egy problémát akarnánk megoldani, de valóságban élvezi az ember a negatívumot. Ez nagyon gyakran előfordul keresztény körökben. Vannak úgynevezett progresszív keresztény körök. Ők panaszkodnak a rossz pápa miatt. Látják, hogy itt van egy probléma, a valóságban pedig él-

vezik a negatívumokat. Élvezik az ő tragikus helyzetüket. „Egy konzervatív pápa van hatalmon, és mi nem tudunk semmit se tenni.” Amit itt játszanak, az egy tragédia is, része van ebben az önsajnálatnak is, de ez egy megjátszott probléma is. A valóságban pedig élvezik a negatívumot.

Ezt a szülők a gyerekeikkel is csinálhatják. Ez veszélyes. Mert akkor egy forma alakul ki a lelkükben, amiben megtartjuk a gyerekeinket. Egy kicsit tréfásan mondom: „Egy orvosnak az a legrosszabb, ha minden ember egészséges.” Nevelők számára, akik szeretik az ő tragikus szerepüket, az a legrosszabb, ha az emberek jót tesznek. Ha egy szülőpár tragikus szereplővé válik, akkor az szükséges, hogy a gyerekek a szülők kedvéért egy csomó problémát okozzanak, különben boldogtalanok a szüleik. Különböztessék meg tehát a panaszt, de akkor mondják, hogy ez fáj nekem.

Különböztessék meg a panaszt a negatív élvezetétől. Ezt ne engedjék meg maguknak, nem szabad megengedni, mert azzal saját magunkat romboljuk. Ennek a kísértése mindig bennünk van. Lehetséges, hogy magunkban is gyakran sok negatív dologgal foglalkozunk. Van annak egy jó útja-módja, hogy felismerjük, hogy most szellemi munkát végzünk vajon, vagy pedig valami negatívum körül keringünk és ezt élvezzük. Azon lehet ezt a legjobban felismerni, hogy ismétlődnek a gondolatok. Ha keringünk a negatívum körül, a megfogalmazások is ismétlődnek. Az ember nem határtalanul alkotó egyéniség. Ha valaki egy probléma megoldásán dolgozik és ismétli magát, az bosszankodik, mert nem megy tovább a dolog. Aki viszont egy negatív gondolatban élvezkedik, ismétli ezeket a gondolatokat. Ezt egy beszélgetés folyamán is észreveszi, ha egy állapot miatt nyavalyog valaki és újra ismétlődnek a gondolatok, akkor ez egy keringés. Ha egy problémáról beszélnek egymással, akkor egy előrelépést éreznek, még egy megoldhatatlan probléma esetében is. Ha komolyan elgondolkoznak egy megoldhatatlan problémán, akkor hamarosan észre is veszik, hogy megoldhatatlan. Keresik különböző utakon, három-négy-öt módon a megoldást, és egyikben sem jutnak megoldásra, akkor megállapítják, hogy „ezt most nem tudjuk megoldani?”. Akkor a Szűzanya kezébe helyezik a problémát, és a lélek újra nyugodttá válik. Segíthet, ha a feleség jelzi, hogy valamiről akar beszélni, ami fáj neki. De marad a cél, hogy a férj ezt vegye észre, de ez nehéz, barátaim. Különösen akkor, ha valaki szellemileg gyors. A szangvinikusoknak és a kolerikusoknak itt nehézségük van. Ők nagyon gyorsan reagálnak. Mielőtt végighallgatták volna a panaszt, már a probléma megoldásával foglalkoznak. A melankolikusok jobban megadják a feleségüknek az érzést, hogy figyelnek rá, akkor is, ha nem figyelnek, csak gondolkoznak. De legalább ők nyugodtak, ez előny. A

flegmatikusok néha gyorsak a reakciókban. A tényleges, a tárgyi reakciókban lassúak, de a verbális reakcióban nagyon gyorsak tudnak lenni. Mindjárt tudják mondani, hogy „ez nem baj”, és nem fogadják be.

A mi esetünkben éppen a pozitív gondolkodást gyakoroljuk. Elidőzünk együtt és éreztetjük egymással, hogy szeretjük egymást. Ha itt valaki melankolikus, és egy másik melankolikushoz ment férjhez, vagy melankolikust vett feleségül, ha ezek ketten elidőznek, hát akkor jaj, de fáj. Mit csinálhatunk? Nehéz ez az élet, ugye? De szeretni kell, nem panaszkodni, hanem szeretni. „Rossz az élet, de mi szeretjük egymást.”

Tartalomjegyzék

Az idők jelei.....	3
Mit teszünk a fáradtság ellen?.....	8
Akik beleszerettek betegségükbe.....	12
A vásárlás élményéről.....	14
A tv használatáról.....	17
A mindennapi életünkről.....	19
A dolgokhoz való kötődésről.....	22
A munkáról.....	27
A munkaalkoholizmus.....	33
Az asszonyok bezártságáról, munkájáról.....	34
A saját pénzről.....	37
A saját időről.....	39
Az Egyház és a modern világ kapcsolata.....	41
Keresztény élet a családban.....	43
Az örömről.....	46
A háziszentélyről.....	49
Krisztus keresztyéről.....	53
Krisztus testének tagjai vagyunk.....	54
A lelki átalakulás kegyelméről.....	55
A lelki otthonosság kegyelméről.....	56
Az apostoli gyümölcsözőség kegyelméről.....	57
A szentségről.....	59
Az Oltáriszentségről.....	60
A házasság szentségéről.....	61
A feltétel nélküli szeretettől.....	63
A gyermeknevelésről, a gyermek elfogadásáról.....	65
A vérmérsékletéről.....	67
A lelki kapcsolat felvételéről.....	69
A panaszkodásról.....	73